

Taxa postală plătită în num. No. 30823/1934

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop

ROMANIA

ROMANIA

25 bani Posta

25 bani Posta

LEU POSTA LEU

KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marston Ernő. Redactor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Administrator delegat si girant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editură. Registrul publicatiunilor periodice No. 43. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Péntek, április 19.
1940—5700. Niszán 11.
XXIII. évfolyam, 91. szám.

VILAG TUKRE

Narvik körül folyik a harc a szövetséges és német csapatok között

Stavanger repülőterét használhatatlanná tették az angol bombázások

LONDON, április 18. (Rador.) A Times, Daily Mail és a Daily Herald a norvégiai helyzettel foglalkozva megállapítják, hogy egy a németek, a szövetségesek megőrzik és megerősítik állásaikat. A szövetségeseknek — fizik hozzá a lapok — gyorsan kell támadniuk, mert Oroszország és Olaszország magatartása a skandináviai eseményektől függ.

PARIZS, április 18. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti a német határról: Német politikai körök azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy a jelenlegi északeurópai viszálynak másodrendű jelentősége van. Ha a viszály Norvégia felé kiterjed — német körök szerint — úgy ez a harc a múlt háború Gallipoli-expedíciójának szerepét fogja betölteni. Ha azonban a viszály átterjed Svédországra, a világháború „szaloniki frontjának” megismétlődése következne be, de Észak-Európa semmiesetre sem lesz a küzdőtér, ahol elől a szövetségesek és Németország közötti háború.

Narvikban az angolok a helyzet urai

London, április 18. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti: A Stockholmból Párizsba érkező hírek szerint az angol csapatok teljesen hatalmukban tartják Narvikot. Jelentős angol erők harcolnak a németekkel, akik visszavonulóban vannak és átlik a svéd határt, hogy a fogságba jutást elkerüljék. Elő szerint nagyszámú angol hadi- és szállítóhajó tartózkodik Narvik kikötőjében és a kikötő mentén, valamint a Narviktól északgyugatra eső Harstadban. Az északi angol állományok kapcsolatokat teremtettek az északi norvég csapatokkal. Allitól a németek behatolása óta Oslótól északra legjelentősebb a legnagyobb ütközet. Svéd jelentések arról számolnak be, hogy a norvég és a német csapatok az egész szerdai nap folyamán harcban állottak ezen a vidéken. A Trondheim és Storlien (svéd határ) közötti vasutvonalat állították a németek kezén van. A németek bombázása óta a Hegra erődítésből nem tüzelnek többé. Ennek ellenére valószínűnek látszik, hogy ez az erődítmény még a norvégok kezén van.

PARIZS, április 18. (Rador.) A Petit Parisien tudósítójának táviratát közli, amely szerint Narvikban uccai harcok folynak és hogy a német csapatok visszavonulnak a svéd határ felé. A lap úgy értesül, hogy a száraz földi harcok megindultak a szövetséges és a német csapatok között. Az angolok bombázták Stavangert és hivatalos jelentés szerint az ottani repülőteret nem használhatják többé a németek.

LONDON, április 18. (Rador.) A parttól több kilométernyire fekvő stavangeri repülőteret az angol légierő részéről történt bombázása azzal a céllal történt, hogy használhatatlanná tegye a repülőteret, mely az egyetlen nagyméretű leszállóhely volt, amelyre a németek Norvégia felé rendelkeztek.

PARIZS, április 18. (Rador.) Norvégia északi részében az angol és norvég csapatok szoros együttműködésben a svéd határ felé szorítják vissza a németeket. Valószínűnek tartják, hogy Narvik környékét hamarosan meg tisztítják.

Hajótemető a narviki fjordban

Stockholm, április 18. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti a svéd sajtóból szerzett értesülés alapján, hogy a németek kemény harcok árán birtokba vették a Narvik és a svéd határ közötti vasutvonalat. Valószínű azonban, hogy a németek most az angol haderejével szemben védik magukat.

Narvik kikötője és a közeli fjord valóságos hajótemető lett, mert körülbelül negyven gőzöst süllyesztettek el ezen a részen.

Az angolok be akarják keríteni a németeket

Stockholm, április 18. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti a Narvikból svéd területre menekült lakosok elmondásait, hogy a partraszállt angol csapatok erős nyomást gyakorolnak a visszavonuló németekre. Az összes lapok azt írják, hogy az angolok erősen berendezkedtek Narvikban. Egyes hírek szerint a németek még birtokukban tartják Narvik egyik negyedét. Lapjelentések szerint szövetséges csapatok szálltak partra a Narviktól északgyugatra fekvő Harstadnál és a délre fekvő Bodinél. Valószínűleg be akarják keríteni a németeket ezen a vidéken.

A norvég hadsereg főparancsnokának kiáltványa

Otto Ruge tábornok, a norvég hadsereg főparancsnoka az alábbi kiáltványt intézte a hadsereghez:

— Meglepeté bennünket s ez magyarázza az első napok zavarait. Megkezdtük a rend helyreállítását úgy az arcvonalon, mint annak hátában. Súlyos csapások értek és fogunk ezután is érni bennünket, de nem leszünk egyedül, mert Anglia és Franciaország közelebbiek. Norvégia angol csapatok érkeztek. Kötelességünk mindaddig ellenállni, míg a segítség hatékony lesz. Ha igyekezzünk, úgy ez sikerülni fog.

Sikeres ellentámadást jelentenek a norvégok

Stockholm, április 18. (Rador.) A norvég hadsereg főparancsnokának szerdán este az alábbi jelentést adta ki:

„Az ország délkeleti részében az erős német osztagoktól megtámadott norvég csapatok kelet felé vonulnak vissza. Kongsvingertől nyugatra folytatódna a harcok, Hakedal közelében norvég osztagok sikeres ellentámadást vezettek a németek ellen. Két német repülőgépet lelőttünk. Az ejtőernyőn érkezett német csapatokat foglyul ejtettük. Az ország más részében nem változott a helyzet. Az Észak-Norvégiában partraszállt csapatok felvették az érintkezést a norvég csapatokkal.”

Angol partraszállási kísérlet meg-hiusítását jelenti Berlin

Berlin, április 18. (Rador.) Április 17-én kisebb létszámú angol csapatok először kísé-

relték meg a partraszállást Narvik környékén a Herjangs fjordban, Elvegardsmoen közelében. A partraszállási kísérletet a német csapatok meghiúsították.

Az angoloknak április 17-én Trondheim ellen intézett légi támadását a német légelhárító ütegek megakadályozták. Német vadászpilóták üldözöbe vették a támadó angol egységeket és az északon tartózkodó angol légi rajokat. Egy cirkáló, amelyet nagykaliberű bombatalálat ért, elsüllyedt.

Osló környékén a német csapatok folytatták előnyomulásukat. Arendától északra német repülőgépek sikeres támadást intéztek két norvég torpedóromboló ellen, amelyek közül egyiket találat érte. A torpedóromboló oldalra dőlt, legényeise pedig megmenekült.

A német felderítő repülők pontos értesítéseket szereztek az ellenséges haderők mozdulatairól. A Skagerrak és Kattegat szorosokban folytatódott a tengeraltjárók elleni üldözés. A norvég kikötők élelmiszerral való ellátása tervszerűen bonyolódik le.

A nyugati fronton Saarbrückentől délnyugatra előőrseink visszaverték egy ellenséges különítmény támadását. Az ellenség veszteségeket szenvedett.

Norvégiát Svédországgal összekötő négy vasutvonal a németek kezén

Berlin, április 18. A német távirati iroda jelenti: A német hadsereg főparancsnokának jelentése szerint szerdán több vasutvonalat foglaltak el. Ez az eredmény annál nagyobb jelentőségű, mert egy olyan bérce országban — mint Norvégia, a közlekedési utak rendkívül fontosak. A norvég hadsereg ellenállt a norvég vasutvonalak és vasutállomások ellen indított támadásnak. Így a narviki bányavidéket és a svéd határt csak heves, de rövid harc árán tudták bevenni. Ugyancsak elfoglalták a Trondhjemot a svéd határral összekötő vasutvonalat is. Heves ütközet volt az Osló-Frederikstad-Halden-Kronsjoe—svéd határ közötti vasutvonal birtokba vételénél is. A norvégok ellenállását könnyű szerrel törték meg. Az egyik hidat egy robbanás súlyosan megrongálta, amelyet a német csapatok azonban kijavítottak, úgy, hogy a forgalom helyreállt. A Norvégiát Svédországgal összekötő négy vasutvonal ezek szerint német kézre került.

Az olaszok szerint Norvégia háromnegyedrészét a németek kezén van

Róma, április 18. (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti: A norvég katonai helyzet tisztázódott. Az angol partraszállás a Narviktól 70 kilométerre északon fekvő Hidnoaj sziget elfoglalására szorították. A német csapatok elérték a svéd határt, előrehaladva a bányavasút mentén, amely Narviktól Svédországba vezet. Norvégia négy legjelentősebb városa a németek kezén van, akik a norvég terület háromnegyedrészét foglalták el és tartják ellenőrzésük alatt. A németek szilárdan elhelyezkedtek a nyugati norvég parton és fenyegetik az angol tengeri bázisokat.

Ujabb szigorú óvintézkedések Svédországban

Stockholm, április 18. (Rador.) Az utóbbi napokban különböző hírek keringtek a svéd fővárosban arról, hogy nemzetellenes működés miatt több svéd tisztet letartóztattak. Különösen azokról a tisztokról beszéltek, akik Némeország és az északi országok közötti kulturális együttműködés ügyét szolgálták. A svéd távirati ügynökség szerint ezek a hírek minden alapot nélkülöznek.

Stockholm, április 18. (Rador.) Egyes svéd tiszteknek letartóztatásáról szóló hírek megcáfolásával egyidejűleg, az illetékes hatóságok kijelentették, hogy figyelmüket felhívják bizonyos elemek káros tevékenységére és ezek ellen intézkedéseket tettek.

Stockholm, április 18. (Rador.) A svéd kormány intézkedéseket tett a Svédországban levő idegenek szigorú ellenőrzésére. Az idegeneknek megtiltották a kikötők látogatását és azt, hogy gépkocsin utazzanak egyik városból a másikba.

A hetvenéves levelezőlap

A filatéliának jól megy ebben az esztendőben. Most ünnepeljük a postabélyeg századik évfordulóját és az ünnepésnek megvége sincs, máris újabb jubileumot kell regisztrálni: hetven esztendő a levelezőlap... a jó öreg „Correspondenz-Karte”, amely indulásakor annyi éretlen tréfa okozója volt.

Mint majdnem mindenben, úgy a levelezőlap feltalálása körül is viták folynak. Az osztrákok azt állítják, hogy a babér Ausztriáé, ezzel szemben a németek úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a levelezőlap német találmány lenne és azt Heinrich von Stephan német postavezérgazgató ötletének tulajdonítják. A „Stolpi postai fenomen”, mint ahogy von Stephan kortársai nevezték, az 1865-ben Karlsruheban tartott nemzetközi postai kongresszus alkalmával nem hivatalos formában úgynevezett „Postblatt” elfogadását sürgette, amelynek a későbbi levelezőlappal csak anynyi hasonlatossága volt, hogy ugyanugy nem volt leragasztható. A levelezőlap jelentősége azonban nem ebben nyilvánul meg, hanem abban a körülményben, hogy a szállítási díja lényegesen olcsóbb, mint a levél. Heinrich von Stephan tervezetében erről szó sem volt, a tarifa továbbra is maradt volna a régi levélilleték. A későbbi években sokat vitatkoztak arról, hogy kié a pálmá, Heinrich von Stephan azonban bölcsen mindig távol tartotta magát a vitától és megelégedett azzal, hogy 1870-ben a német birodalom területén bevezette a postai levelezőlap intézményét. Ez a rendelkezés azonban ekkor már nem volt új, kezdték a postai levelezőlapok árusítását.

A bécsi „Neue Freie Presse” egyik 1869 januári számában fejtűnésteltő cikk jelent meg dr. Emanuel Hermann, a bécsi-újhegyi katonai akadémia tanára, tollából „Uj levelezési lehetőség a posta útján” címmel. Ez a cikk az osztrák postai hatóságok figyelmét is felkeltette és néhány hónap múlva a cikkből valóság lett: kiadták az első postai levelezőlapot, amelynek az volt a célja, hogy a nagyközönség részére olcsó levelezési lehetőséget biztosítson. Az első levelezőlapokat az úgynevezett „Correspondenz-Karte”-kat a nagyközönség félreértette és sértő tartalom, vagy indiszkrét közlemények továbbítására használta fel. Az osztrák posta azonban ugyilátszik előre látta, hogy mi lesz a levelezőlapok forgalombahozatalának a következménye, mert az első kiadásokon a következő szöveg diszelgett: „A cs. k. posta a továbbított közlemények tartalmáért nem vállal felelősséget.” Jellemző az ujtás által keltett érdeklődésre, hogy 1869 októberében másfélmillió levelezőlap fogyott el Ausztria területén, ezzel szemben 1870 januárjában mindössze fél millió darab. A levelezőlap tehát mint szenzációhajászás, sértegetési eszköz és divat befejezte miszsióját, hogy átadja igazi céljának és jelentőségének: a levelezési készség olcsóbodásának.

Az első postabélyeg angol találmány: zseniális ötlet, amelynek jelentősége megváltoztatta a világ egész gazdasági képét. A levelezőlap ezzel szemben praktikussá tette az angol találmányt, bár feltalálóját mindenféle dicsőítő jelzővel illették, csak éppen azt nem mondták, hogy találmánya praktikus. Pedig a levelezőlap kétségte nélkül az és célszerűségén kívül arra is kény-

szeríti a nagyközönséget, hogy mondani-
valóját tömören adja elő. Eppen ez a tö-
morség inkább porosz sajátosság, mint
osztrák, vagy bécsi, mert a bécsi polgár
minden volt, csak éppen szófukar nem.
Talán ezért is következett be a levelezőlap
első „óráiban” az a sok izetlen tréfa, amit
a bécsi közönség követett el a levelezőlap
számlájára. És mégis, mert a levelezőlap
kétségtelenül osztrák találmány és bár a
német nyelvterületek többi részeiben ma
már „Postkarte”-nak nevezik, Bécsben és
Ausztriában megmaradt továbbra is „Kor-
respondenz-Karte”-nak.

Németországban, mint említettük, 1870-
ben adták ki az első levelezőlapot. Akhori-
ban teljes erejével tombolt a porosz-fran-
cia háború és a hadbavonult katonák szem-
pontjából a találmány rendkívül célszerű-
nek bizonyult. A képeslevelezőlap szárma-
zása is erre a háborúra vezethető vissza.
Egy hadbavonult bizonyos oldenburgi
Schwarz nevű könyvkereskedő, tábori le-
velezőlapjait rajzokkal ékesítette.

Az első levelezőlapok egyik oldala a cím-
zés céljait szolgálta, később azonban cél-
szerűségét azzal növelték, hogy a címzés
részére fentartott helyet csak az egyik ol-
dal felére csökkentették. Így különösen a
hölgyközönség kedvelte mindjobban meg a
levelezőlapot, mert így sokkal többet írha-
tott rokonainak, ismerőseinek. Dr. Her-
mann, a feltaláló eredeti elgondolásai szer-
int a levelezőlapon mindössze husz szavas
üzeneteket lehetett volna papírra vetni, il-
letve továbbítani, Maly osztrák postave-
zérigazgató azonban olyan nézetet volt,
hogy az üzenetek nagyságát korlátozni
nem lehet és mindenki annyit írhat egy-
egy levelezőlapra, amennyit akar, illetve
amennyit tud. A hetvenes években valóság-
os versengés indul meg, ki tud több szót
levelezőlapra „vetni”, a versengést egykori
feljegyzések szerint egy osztrák altiszt
nyerte meg, aki nem kevesebb, mint 8777
szót írt egyetlen levelezőlapra.

A postai levelezőlap természetesen igen
sokat fejlődött az elmúlt hét évtized óta.
A világháború után divatba hozták a pos-
tai képeslapokat, amelyek egy-egy ország
idegenforgalmának tesznek óriási szolgál-
latokat, ezzel azonban a rendelkezésre álló
tér csökkent, ma azonban ez már nem
okoz nehézséget, a közönség annyira meg-
szokta a levelezőlapot, hogy nélküle a min-
dennapi élet elképzelhetetlen lenne.

A levelezőlap jubiluma alkalmából szö-
ni kell az egészségügyről is, hiszen ez az
évforduló tulajdonképpen az egészségűj-
tők jubileuma. Régebben igen nagy divat
volt a különböző levelezőlapok gyűjtése,
különösen a képeslevelezőlapoké és nagy
táborra volt az úgynevezett „Bildseitig
frankiert” (képes oldalra ragasztott bélyeg-
gel továbbított) vagy körutakra feladott
levelezőlapok gyűjtése. Ez utóbbi igen ér-
dekes volt, mert kiindulási állomásaitól
kezdve négy-öt helyen állt meg, hogy vé-
gül, a földgömb egyszeri vagy többszöri
körülutazása után visszakérüljön a feladó-
hoz. Nem voltak ritkák olyan gyűjtemé-
nyek ebben az időszakban, amelyek 30-
40.000 vagy ennél még több különböző ké-
peslapot tartalmaztak. A levelezőlap, vagy
„egész-gyűjtők” száma azonban mindin-
képp csökkent és végül csak Németország
ban marad továbbra is jelentős gyűjtési
ágazat. Igaz, a német posta minden alkalmat
megragadott, hogy az egészségügyet
kedvezve filatéliai célokra. Az egész-
darabok gyűjtése a legutóbbi években uja-
ra sokat haladt előre és ma már fél Európát
és Amerikát beárazzák az egészségűj-
tőszervezetek, amelyeknek az Egyesült Ál-
lamokban, Németországban és másutt is
külön szövetségeik vannak.

Babits Műfordításai, nagy alak, 387 lap,
bibliofil kiadás, díszk. 396 lei, Tompa László:
Hol vagy ember (Céh), fve 100 lei, Michel-
angelo versei, illusztr. bibliof. fve 119 lei,
Plyés Gyula: Rend a romokban, fve 99, kve
139 lei Lepagenál, Kolozsvár. Postán után-
vétell. Kérjen jegyzéket.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Palesztina

London, április 18. Ismeretes, hogy Mac-
donald gyarmatügyi miniszter azzal indokolta
meg az alsóházban a földvásárlást betiltó,
illetve korlátozó törvényt, hogy nemcsak az
araboknak tilos földet eladni a zsidóknak,
a zsidó nemzeti otthon földjei sem adhatók át
araboknak.

A Manchester Guardianhoz intézett levelé-
ben Menachem Ussiskin, a zsidó földvásárló
alap elnöke, vitába száll Macdonald felfogá-
sával.

„A gyarmatügyi miniszter tévedett — írja
Ussiskin. — A zsidó nemzeti földvásárló alap
csupán azt kívánja, hogy a földlők maguk
dolgozzák meg a rendelkezésükre bocsátott
földet. Hogy a zsidó nemzeti földvásárló alap
zsidó földműves-osztályt teremthesse a Ke-
ren Kajemet által csupán olyan kiterjedésű
földeket ad bérbe, amelyeken egy család,
vagy egy bérli csoport idegen munka igény-
bevétele nélkül fenn tudja tartani magát.
Ettől függetlenül az a rendelkezés, amely a
földeknek zsidók által való megmunkálását
teszi kötelezővé, nem megváltoztatatlan. Ez
a rendelkezés nem foglaltatik a Keren Kaje-
met alapszabályában, hanem csupán a bér-
leti szerződésekben és így természetesen mó-
dosítható.”

**A PALESZTINAI ZSIDÓ ORVOS-SZÖVET-
SÉG KONFERENCIÁJA TEL-AVIVBAN.**
A napokban kezdődött meg Tel-Avivban a
palesztinai zsidó orvosok szövetségének kon-
ferenciája. A konferencián az orvosi szak-
kérdéseken kívül megtárgyalják az orvosi
kar társadalmi kérdéseit is. A közlések szer-
int a Palesztinában élő kétezerötíz orvos
közül nem kevesebben, mint kétezen 1933
óta vándoroltak be és a bevándorlóknak csu-
pán 25 százaléka tudott eddig elhelyezkedni.

**ARAB-ZSIDÓ TÖRTÉNELEMKÖNYV A
PALESZTINAI ISKOLÁKBAN.** Az alsóház
ülésén Jan Hanna képviselő megkérdezte a
gyarmatügyi minisztert, hogy nem volna-e
helyes, ha a palesztinai iskolákba arab-zsidó
történelemlétkönyvet vezetnének be, amely a
középkori kultúra történelmével, főleg a zsi-
dók és az arabok bagdadi, valamint spanyol-
országi szoros együttműködésével foglalkoz-
na. Ennek igen nagy nevelő hatása volna, —
mondotta a képviselő — és tekintettel az
arab-zsidó viszony fokozatos javulására, a
pillanat is alkalmas volna egy ilyen tankönyv
meghonosítására a palesztinai iskolákban.
Macdonald gyarmatügyi miniszter a kérdésre
azt válaszolta, hogy a javaslatot továbbítani
fogja a palesztinai főkormányzóhoz.

Anglia

**ANTISZEMITIZMUS AZ ANGLIAI IN-
TERNÁLÓ TÁBOROKBAN.** A Londonban
megjelenő „Reynolds News” című folyóirat
közlése szerint az angliai internálótáborok-
ban élő zsidóknak igen sokat kell szenved-
niük a nemzeti szocialista érzelmű német in-
ternáltak kellemetlenkedései miatt és ezért a
náci-ellenes menekültek követelik, hogy őket
külön táborokban helyezzeék el. Gestapo ügy-
nökök — írja a továbbiakban a Reynolds
News — az antihitlerista menekültektől ér-
tesüléseket akarnak kicsikarni, amelyeket
később felhasználnának a menekültek Né-
metországban élő családjai és hozzátartozói
ellen. A nemzeti szocialista németek antisze-
mita dalokat énekelnek, zsidó-ellenes jelsza-

**שקלו את
השקל**

**Válsátok ki
a sékelt!**

vakat mázolnak a falakra és mindent elkö-
vetnek, hogy elkerültsék a zsidók és politi-
kai ellenfelek életét. A náci, miután egye-
lőre még kisebbségben vannak, nem kockáz-
tatják meg a nyílt harcot. Csak abban az
esetben támadnak a zsidókra, ha az ellen-
őrző közegek távol vannak.

D. L. Lipson kérdést fog intézni az alsó-
házban a hadügyminiszterhez, hogy van-e
tudomása arról, miszerint a derbshirei inter-
náló tábor vezetője egy náci pártvezér, aki
cenzurázta a menekültek és internáltak le-
veleit, kötelezi őket a Horst Wessel-induló
éneklésére és túri a nemhitlerista táborlakók
üldözését. Lipson követelni fogja az internál-
tak helyzetének alapos felülvizsgálását és a
nemzeti szocialistáknak elkülönítését a náci-
ellenesektől.

Magyarország

**A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSEG
ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA.** Az összes
vidéki csoportok részvétele mellett tartotta
meg országos konferenciáját a magyaror-
szági cionista szövetség. Dr. Izsák Ede, a
szövetség országos elnöke, kegyeletes sza-
vakban emlékezett meg dr. Miklós Gyuláról,
elődjéről az elnöki székben, aki néhány hó-
nappal ezelőtt hunyt el. Az elnök ezután
nagyszabású expozét tartott a cionizmus és a
palesztinai építő munka helyzetéről. Dr.
Káhn Nissin, az elnöki tanács tagja, a ma-
gyarországi zsidó segélyiroda, valamint az
amerikai Joint művét vázolta és méltatta a
cionisták részvételének fontosságát ebben a
munkában. Dr. Buck Miklós főtitkár a szer-
vezési propaganda és kulturális kérdésekről,
valamint a Hitachdut Olej Hungaria palesztinai
munkájáról számolt be. A konferencia meg-
vitatta a szövetség jövő évi munkaprogram-
ját és számos nagyfontosságú határozatot
fogadott el. Az országos végrehajtó bizottság
elnökévé egyhangulag Bisseliches Mózes fő-
mérnököt választották meg, akinek negyven
éves múltja van a cionista tevékenység terén.
A szövetség országos vezetőségében az ösz-
szes pártok képviselve vannak. A végrehajtó
bizottság tagjaivá Barna Endrét, Elek Ká-
rolyt, Hunwald Sándort, Káhn Nissin asz-
szonyt, Komoly Ottót, Moor Zoltánt, dr.
Róth Zsigmondot, Fogel Lajos dr.-t, Izsák
Ede dr.-t és Szilágyi Ernőt választották meg.
Az elnöki tanács tagjai Bisseliches Mózes,
Fodor Lajos dr., Izsák Ede dr., Káhn Ni-
ssin dr., Ostern Leopold dr., Richtmann Mó-
zes dr. és Strausz Adolf professor.

Szlovákia

**A SZLOVÁK KORMÁNY CELJA: A ZSIDÓ
ELEMELÉK KIKÜSZÖBÖLÉSE A GAZDA-
SÁGI ÉLETBŐL.** A Pozsonyban megjelenő
kárpataljai „Grenzboten” német napilap „Ki-
képző tanfolyam árszítók számára” cím
alatt a következőket írja:

„A szlovákiai legfőbb társadalmi iskola
március 26-ikától március 31-ig kiképző tan-
folyamot rendezett a kereskedelmi és ipari
üzemek árszítói számára. A kiképző tanfo-
lyam szakszerű vezetés alatt állott. G.
Lautzki iskolaezredet bevezető szavai után
dr. G. Riedler miniszteri tanácsos felolvasta
Medriczki Géza nemzetgazdasági miniszter
üzenetét, majd a miniszter nevében megnyi-
tottnak nyilvánított a tanfolyamot. Med-
riczki nemzetgazdasági miniszter üzenetében
többek között kifejtette, hogy a tanfolyam
célja a zsidó vállalatokra és a zsidó alkalm-
zotokra vonatkozó törvények alkalmazását
megkönnyíteni. E törvényeket az az általá-
nos kívánság sugalta, hogy kiküszöböljék a
zsidók túrhatalmát a gazdasági életben és a
gazdasági életből. A zsidó elemek helyébe az
ifjú szlovák vállalkozók nemzedékének kell
lépnie. Miután a gazdasági élet átvételét za-
vartalanul kell keresztülvinni, a kiképző tan-
folyamra igen nagy hivatás vár a szlovák
elemek felkészítése terén. A miniszter üze-
nének felolvasása után Riedler miniszteri ta-
nácsos tartott előadást a „Zsidó elemek kikü-
szöbölésének” kérdéséről.

Lengyel területek

**A NÉMETEK ÖSSZEIRJAK A VARSÓI
ARJA KÉZMŰVESEKET.** A Warschauer
Zeitung „Felhívás a varsói arja kézművesek-
hez” cím alatt a következőket írja:

„Az iparkamara közli, hogy a német ható-
ságok elrendelték az összes olyan iparosok
összeírását, akik Varsó város területén önál-
lóan üzik foglalkozásukat és sem ők, sem
szüleik nem tagjai a zsidó vallásközösség-
nek. A rendezel értelmében azok az iparosok,
akik nem jelentkeznek összeírásra, a jövő-
ben nem folytathatják mesterségüket.”

**NÉHÁNYEZER ZSIDÓNAK VISSZA KELL
TÉRNIÉ SZOVJET-LENGYELORSZÁGBÓL
NEMET-LENGYELORSZÁGBA.** A francia-
országi lengyel kormányhoz érkezett hírek
szerint a német és az orosz kormányok ka-
rosságcsereéről tárgyalnak. Amennyiben a
tárgyalások megegyezéshez vezetnek, úgy
60 ezer Német-Lengyelországból származó és
jelenleg Szovjet-Lengyelországban élő em-
bernek, közöttük néhány ezer zsidó menekült-
nek is, vissza kell térniük régebbi lakhe-
lyeikre.

Három Orosz-Lengyelországban internált
lengyel zsidó író, Sámuel Wagmann, Nathan
Schalbe és Sámuel Wolkowitz, akiket szintén
a Német-Lengyelországba való visszaszáll-
tás veszélye fenyeget, távirati úton kérték
intézkedni a vilnai zsidó bizottságához,
hogy szerezzenek nekik beutazási engedélyt
Litvániába.

JÓ HIREK LÁB- FAJASBAN

szenvedők részére

Mód van már rá, hogy ther-
mál gyógylábfürdőt készítsen
oldalra gyűrött lábai szá-
mára. Szörjön egy marek-
nyi Saltrat Rodellt bele,
hat világhírű ásvány-
vízforrás gyógyósi-
nak hatásos össze-
telét. Ezután mil-
liónyi buborék gyöngyözik fel benne,
„biogen” (erjedő oxigén). Belehatolnak a
porusokba és megnyújtják a fáradt, kime-
rült szöveteket, izmokat és idegeket. Bántal-
mak, duzzadások, puffadások nyomban el-
tűnnek. A porusok lélekzése megint termé-
szetes: megszűntek a rossz illatok! Garantált
eredmény! A Saltrat Rodell minden gyógy-
szertárban, drogériában és illatszertárban
kapható. Csekély költségek.

Amerika

**AZ AMERIKAI KONGRESSZUS ELHA-
LASZTOTTA A DÖNTÉST A LENGYEL
SEGÉLYEZÉS ÜGYÉBEN.** Az Egyesült Ál-
lamok kongresszusának külügyi bizottsága
elhatározta, hogy csak két hét múlva fog
végsőlegesen dönteni a lengyel lakosság segé-
lyezésére fordítandó 15 millió dolláros köl-
csön ügyében. A döntést a külügyi bizottság
azért halasztotta el, mert a bizottság egyes
tagjai azzal érveltek, hogy a kölcsön jóvá-
hagyása precedenset képezne az Egyesült Ál-
lamok külpolitikájában és ez ellentétben áll
az állam érdekeivel. A szenátus külügyi bi-
zottsága megkezdte a Malloney-törvény tá-
rgyalását, amely tízezer dollár segélyt javasol
a lengyel lakosság élelemmel és ruházzal
való ellátására. A tízezer dollárt az amerikai
Vörös Kereszt fogja kezelni.

Potoci gróf lengyel követ felkereste Cor-
dell Hull külügyminisztert, aki előtt hangsú-
lyozta a segélynyújtás sürgősségét.
Az amerikai Vörös Kereszt által Lengyel-
országban létesített elosztási bizottságban az
zsidó lakosságot Marcel Silberstein, a német
menekült-bizottság volt tagja képviseli.

**A MONTEVIDEÓI ZSIDÓ HITKÖZSÉG
ÚJ VEZETÉSEGET VÁLASZTOTT.** A mon-
tevideói zsidó hitközség a napokban tartotta
meg új tisztújító közgyűlését. A hitközség új
tanácsának 25 tagja közül 12 cionista, 9 a
nemzeti vallásos blokkhoz tartozik, négy pe-
dig pártotfenült. A hitközség elnökévé Dávid
Tennenbaumot választották meg.
1939-ben az uruguayi zsidóság 4355 pezót
adományozott a Keren Kajemetnek.

**TEKINTELYES URUGUAY-I LAP AZ
ANTISZEMITA PROPAGANDA ELLEN.**
Az „El Dia”, Montevideó legnagyobb nap-
lapja, az uruguayi demokrata párt organuma
felszólítja a rendőrséget, hogy foganatosít-
son energikus intézkedéseket azon csoportok
ellen, amelyek külföldről importált jelsza-
vakkal izgatnak a zsidók ellen. A lap közli,
hogy a montevideói házak falát izgató fel-
iratoknál látták el. A lap ezekkel a szavak-
kal fejezi be cikkét: Egyszer és mindenkorra
véget kell vetnünk ezeknek a szegényletes
megnyilatkozásoknak. Alkotmányunk Uru-
guay minden lakosának tökéletes jogegyen-
lőséget biztosít. Az ilyen izgató feliratok és
megnyilvánulások csufot üznek alkotmá-
nyunk legszentebb elveiből.”

Trans
PÉN
Ami
mondotta
ger nyug
nem köthe
és ezért a
mára le k
ézésről, a
a televízi
szávból jöv
tikötőbe
niszító fel
Cion”-ba
Halfában
kaoth”, az
elleni nagy
érkezünk
Iasz-e „oc
történhetik
lehet kijut
Az ango
agyanis a
tesek ellen
lése, ami a
slett az uc
van zárva.
hó végén, a
ezer ideje
város lükte
káló angol
merészkedet
pedig a re
Avivban se
A haifai
Hadar váro
mel-re nem
évő Panora
Csodálato
tátságának
előtt. A dom
világításban
gitóter til a
elterülő vég
kékes széps
Különösen
hiszen hat
csak kopár
területeket
nőtt ki a Ha
galmas zsidó
— a legjob
Iasztinában
Innen a s
gig az ango
kibocsátása
tűntetés. H
kok erélyes
rendkívül ny
salkódó töme
háborodást
talansága ell
Ezek a tüz
legfegyelmz
az összes zsi
telével (a re
tudomás szer
vettek részt
vény a Fehé
ménye.)
A földvász
elleni akciók
tak és kifej
határozásána
ellen intézett
fogja verni.
— háboru va
bréyesebb di
diplomáciai
megtartoztat
politika irán
vásárlási tilal
az országban
Londonban él
tottak tudni
mak Roosevelt
szóba kerül

Transilvaniai szemmel az Erecben

Ussiskínról, az öreg harcosról, a földtörvény elleni tüntetésekről és a jisuv mai életéről nyilatkozik

dr. Fischer József, aki párhelyes ereci tartózkodása után hazatért...

Dr. Fischer József, az erdélyi cionista mozgalom vezetője, a nyugati szertartású hitközségek szövetségének elnöke néhány hetet töltött Palesztinában. Az Erecből visszaérkezett dr. Fischer Józsefet az Uj Kelet munkatársa felkérte, hogy ottani tapasztalatairól tájékoztassa olvasóinkat.

Amikor megérkeztünk Palesztinába — mondotta többek között dr. Fischer —, a tenger nyugtalansága folytán a Transilvania nem köthetett ki Tel-Aviv zsidó kikötőjében ezért a velem utazó társaság nagy fájdalomra le kellett mondanunk arról a felemelő érzésről, amelyet minden zsidó utasban kivált a telavivi kikötés. „Bruchim Habaim”, ez a szívvel jövő zsidó üdvözlés fogadja a telavivi kikötőbe — vagy amint a kikötő bejáratát őrszolgák díszítő felirat dicsőítve mondja — „Saar Clon”-ba (Clon Kapujéba) belépő utast.

Haifában a hajóról lépeve a „Chok Hakaraoth”, az annyira gyűlölt új földtörvény elleni nagyszabású tüntetések közepebe érkezünk a taxival. Első gondunk az volt, lesz-e „ocer”? Mert ez esetben könnyen megtörténhetik, hogy a szállóból napokig nem lehet kijutni.

Az angol hatóságok védekezési módja ugyanis a mindjobban elhatalmasodó tüntetések ellen a szigorú ostromállapot elrendelése, ami azt jelenti, hogy annak tartama alatt az uccán való közlekedés tökéletesen el van zárva. Szemtanuk beszélik, hogy február hó végén, a Tel-Avivban elrendelt többnapos ocer ideje alatt a kétszáz ezer lakosú zsidó város léte teljesen megbénult, a körülötte álló angol rendőrök mindenkit, aki az uccára merészkedett, a rendőrségre internáltak. Már pedig a rendőrségi fogdában — még Tel-Avivban sem jó lenni.

A haifai ocer csupán a kikötővárosra és a Haikar városrésze terjedt ki, a Har Hakaraoth nem. Ezért zsidó safförünk a Haron levő Panorama szállóba vitt el bennünket. Csodálatos kép tárult itt elénk. Nápoly kiállításnak szépsége elevenednek meg a néző előtt. A dombokon épült Haifa az esti megvilágításban mint egy összefolyó nagy világítótorony ül a tenger partján, hogy a tőben elterülő végtelen tengernek az éjszakai is kelkes szépségét hirdesse.

Különösen nagy volt az én meglepetésem, hiszen hat évvel ezelőtt ezen a helyen még csak kopár hegyeket és be nem népesített területeket láttam. Ma hatalmas városrészt látok ki a Har sziklái közül, melyekből a szorgalmas zsidó két vízfűt tudott fakasztani — a legjobb és legbőségesebb vizet, ami Palesztinában van.

A földtörvény elleni tüntetések Innen a szálloda erkélyéről hallgattuk végig az angol kormányzat ellen a földtörvény kibocsátása alkalmából rendezett nagy haifai tüntetést. Hangszórók közvetítették a szónokok érdekes kifakadásait, amelyek a különben rendkívül nyugodtan és méltóságteljesen viselkedő tömegből gyakran váltották ki a felháborodást és az angol metódus igazságtalansága elleni éles tiltakozást.

Ezek a tüntetések különben országsszerte a legfelgyelmezettebb rendben zajlottak le — az összes zsidó pártok, a teljes jisuv részvételével (a revizionistákat kivéve, akik közömbösnek tekintik a földtörvény elleni tüntetéseket, hogy a földtörvény a Fehér Könyv természetes következménye.)

A földvásárlásokat megzsilgító törvény elleni akciók központi irányítás alatt állottak és kifejezői voltak a jisuv töretlen elhatározásának, hogy ezt a zsidó telepítés ellen intézett támadást minden erővel vissza fogja verni. Az ország különleges helyzete — háború van! — nem engedi ugyan meg erősebb direkt-akciók lefolytatását, sőt a diplomáciai tevékenységben is bizonyos önmegtartóztatást kényszerít rá az ereci zsidó politika irányítóra, mindazonáltal a földvásárlási tilalom hatálytalantása végett ugyancsak országban, mint főképp Amerikában és Londonban élénk tevékenység folyik. Beavatóltak tudni vélik, hogy Weizmann Chaimnak Roosevelt elnökkel történt kihallgatásán a szóba került az angol kormány igazság-

talán földvásárlási tilalma, a közeljövő fogja megmutatni, hogy ez az intervenció mennyiben volt eredményes.

A földvásárlási tilalom egyébként ezidőszent az ország fejlődésében egyáltalában nem érezteti még hatását. A KKL-nek és magánosoknak is nagyterjedésű területek állnak még szabad rendelkezésre megvásárlás végett azokban a zónákban is, amelyekben a kiadott új földvásárlási szabályzat szerint a földvétele teljesen szabad. Ussiskin 800 ezer dunamra becsüli a szabadon vásárolható földterületet, aminek a megvételéhez mintegy 8 millió fontra volna szükség. A 78 éves cionista bajnok korát megtévesztő agilitással járja be most az országot és népes mitingeken magyarázza, hogy

az új angol intézkedésre adható legmegfelelőbb válasz a KKL megerősítése kell legyen, hogy újabb és újabb földvásárlásokkal reagálhasson a zsidóság az igazságtalan kormányintézkedésre.

Bámulatos az az optimizmus, amivel ez a nagyszerű zsidó harcos az országépítő munka legfontosabbját, Palesztina földjének a zsidó nép számára való megvásárlását a legválságosabb pillanatokban is intézi.

— Eltitának bennünket a földvásárlástól? — veti fel a szónoki kérdést egyik Tel-Avivban mondtam beszédében és feleletként elmondott a feszülten figyelő hallgatóságunk egy epizódot az országépítő munkájának romantikus korszakából, 1919-ből, amikor még mindenki vakon hitt az angol ígéretekben.

— 1919-ben, a londoni konferencia után — mesélte — Weizmannal együtt egyenesen az

országba jöttünk és én akkor azt mondtam Weizmannnak: Ne bízzunk az angolokban! Oroszul beszélgettünk Weizmannnal, aki rám nézett és így válaszolt:

— Ti orosz zsidók vagytok és azok is maradtok és soha nincs bizalmatok semmiféle kormányhoz!

— Nos — folytatta Ussiskin — a tapasztalat megmutatta, hogy Weizmann is jobban tette volna, ha orosz zsidó marad. Akkor talán neki se lett volna bizalma az angol kormányhoz... Nem tagadjuk — mondotta tovább —, hogy ebben a vonatkozásban oroszok maradtunk. De ennek még egy következményét fogjuk levonni: nem fogunk törődni a kormányintézkedésekkel és ha a föld alatt is, folytatni fogjuk a munkát! És jegyezze meg magának mindenki, hogy nekem, Menachim Ussiskin-nek mindig kedvesebb volt egy illegális, mint két legális bevándorló. Ezután pedig értékesebb lesz számomra egy fél dunam illegálisan vásárolt föld, mint akár mennyi legálisan vásárolt terület. Mert legálisan, vagy illegálisan, Palesztina földje a mienk lesz!...

Mondanom sem kell, hogy mindez az öreg harcos ékes héber nyelven mondta. És talán ennél érdekesebb még az, amit személyes tárgyalások során bizalmasan mondott el nekem, ami azonban nem kívánkozik a nyilvánosság elé.

Jellemző különben, hogy a földvásárlási tilalom ellen maguk az arabok is tiltakoznak. A zsidó tüntetéseket egyáltalában nem gátolták sehol s azokkal szemben teljesen passzív magatartást tanúsítottak.

Zsidók és arabok

Az arabok és a zsidók közötti viszony feltételei egyébként is megjavultak. Ez nemcsak külszin, hanem a két nép összeműködésének vágyából fakadt. Az arab negyedekben a zsidó lakosság teljes biztonsággal közlekedhetik, magam is az arab negyeden keresztül zarándokoltam egy szombati napon a Kotel Hamaravivhoz, ahol ma már éppúgy zavartalanul folynak az áhítatos buzgólkodások, mint a legszebb béke idején. Sűrűn látni arabokat is ugy Tel-Avivban, mint másutt, ahol eddig arab nem igen fordulhatott meg, nem a zsidók miatt, hanem az arab terroristáktól való félelmükben, akik minden arab-zsidó közlekedési kísérletet véresen bosszultak meg. Az érintkezés nemcsak gazdasági téren élénkült fel, hanem társadalmi vonatkozásban is és ma már napirenden vannak a zsidó-arab sportmérkőzések és egyéb társadalmi kapcsolatok.

Az arabok szörnyű nyomás alól szabadultak fel a terror megszűnésével. A „moraoth” ideje alatt összehasonlíthatatlanul többet szenvedtek, mint a zsidók. A terror valóságával a tönk szélére juttatta az arab lakosságot és igen sok nagytekinélyű család számos tagját sirtatja a terroristák áldozataiként. Ennek visszahatása az, hogy az arabok mostanában sorozatos feljelentéseket tesznek a terroristák ellen és a hadbíróság számos halálos ítéletet hozott már és hajtott végre araboknak egymás elleni vádakodása alapján.

A palesztinai helyzetre vonatkozó kérdéseinkre dr. Fischer József a következőképpen válaszolt:

— Hála az Uj Kelet nagyszerű, szakavatott íróktól származó Palesztina-tudósításainak, az Uj Kelet olvasóközönsége nincs ma már ráutalva arra, hogy a palesztinai helyzetről újságnyelvű beszédekből értesüljön, — hiszen egy interjú keretében lehetetlen csak megközelítőleg is pontos helyzetképet adni. Inkább valami másról fogok beszélni, amiről a mi publikumunk még igen kevéssé van tájékozva.

— Sokat beszélnek arról, hogy mekkora terhek neheznek nálunk a zsidó közönségre. Palesztina-alapok, hitközség, kórház, Nőegylet, jótékonyág, stb. Állandó a panasz a nagy megterheltség miatt.

— Nos, a mi anyagi terheink megközelítőleg sem akkorák, mint egy palesztinai átlag-zsidó kötelezettségei. Nem beszéljek arról, hogy a palesztinai zsidóság súlyos véráldozatokat hozott a zavargások három nehéz évében a jisuv megvédéséért. És ezt nemcsak önmagáért hozta, hanem elsősorban a gálutért, melynek ma nemcsak háttérje, de utolsó mentővára is a zsidó Palesztina. Bizonyíték erre a zsidó menekültek ügye, akiket a mai nehéz viszonyok között is tárt karokkal fogad a jisuv, jóllehet az utóbbi időben ezrével bevándorolt menekültek elhelyezése és eltartása igen súlyos anyagi megpróbáltatásnak teszi ki a már ott élő zsidókat. Ezuttal

csak a palesztinai zsidóságot terhelő más természetű anyagi kötelezettségekről akarok beszélni.

— Jellemzőül megemlítem, hogy maga Tel-Aviv városa Keren Hajjeszóra és Keren Kajemetre évente körülbelül 150.000 fontot ad, tehát sokszorosát annak, amit egész Románia zsidósága ez alapok létezése óta együttvéve adott. Ehhez járulnak a Kofer Hajisuv céljaira fizetendő közvetlen és közvetett adók, amelyek a zavargások ideje alatt egész Palesztinában évente mintegy 200.000 fontot tettek ki, ami az egész jisuv 500.000 lelket számláló zsidóságára elosztva, szintén nagy megterhelést jelent. Ez a teher a zavargások megszűnése után sem enyhült. Ez az adó a dolog természeténél fogva most már nem csupán az önvédelem céljait szolgálja, hanem részben a munkanélküliség leküzdésére, részben más, a jisuvot belsőleg megerősítő rendeltetéssel bír, — a teher azonban marad. És fizeti mindenki készséggel, zugulódás nélkül.

— A különböző templomegyesületek fenntartása szintén jelentékeny áldozatokat követel. A nagy városokban nincs egységes hitközség, hanem templomegyesületek látják el a hitélet szükségleteit, míg kisebb helyeken, pl. Haderában, mely ma kb. 10.000 lelket számlál, maga a közönségi előjáróság látja el a vallási és kulturális feladatokat, közadók-ból fizeti a kultuszszemélyzetet, tartja fenn a templomokat és iskolákat — valóságos népközségek. Mondanom sem kell, hogy mindez a lakosság nagy anyagi megterhelésével jár.

— És a jótékonyági intézetek. Se szeri, se száma azoknak az intézményeknek, amelyeknek fenntartása a zsidó közösségre hárul és nagy áldozatokat kér.

— Alkalmam volt beszélgetni erről a kérdésről több tisztviselővel, többek között a héber egyetem egyik tisztviselőjével, akinek havi 12 font a fizetése — átlagos jó köztisztviselői fizetés — és ez kimutatta nekem, hogy közölközni fizetésének mintegy harmadrészét kell leadja...

— Hol vagyunk mi ettől az áldozatkészégtől? Tanulhatnánk Palesztinában élő testvéreinktől és egy kissé óvatosabbak kellene lennünk a panaszokadásban, amikor tőlünk zsidó közölközni kérnek néhány obulust...

— Pedig mennyivel más a palesztinai zsidó helyzete...

Szellemi kapcsolatok a jisuv és a gálut között

— A Sochnut kulturális osztályának vezetőivel való tárgyalásom során — fejezte be nyilatkozatát dr. Fischer József — alkalmam volt rámutatni arra, mennyire hiányzik a szellemi kapcsolat a jisuv és a gálut zsidósága között. Mindenki belátja annak fontosságát, hogy ezek a kapcsolatok minél előbb élővé tétessenek és mentől inkább elmélyítessenek. Gondolok itt elsősorban a kulturális téren, továbbá a most fejlődő palesztinai művészi élet terén megteremtendő szellemi kapcsolatokra. Tárgyalásokat folytattam az irányban a jisuv néhány kiváló írójával és művészeivel is. Felmerült a terve egy népszerű művészi havi folyóirat kiadásának, amely elsősorban e kapcsolatok megteremtését tűzné ki céljává és egyben lehetőséget adna a gálutban élő zsidó íróknak és művészeknek is a megnyilatkozásra és tehetségük érvényesítésére. A terv nagyszerű, megvalósítása szükséges, de mint minden, ez is elsősorban attól függ, hogy akad-e néhány lelkes zsidó, aki ilyen célokra hajlandó kinyitni az erszényét? (P.)

Kiterjesztik az adóamnesztiát. A pénzügyminisztériumban sorozatos üléseket tart az adóamnesztia kiterjesztésével megbízott bizottság. Constantinescu miniszter utasítása, alapján a bizottság igyekszik a szükséges törvénytervezet szövegét minél gyorsabban megszerkeszteni.

Tavaszi üdonságok nagy választéka

FODOR EMIL & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 10.

**Kalapok
Ingek
Nyakkendők**

a legolcsóbb áron.

SA KELL...
SZAGBOL...
A franciá...
zett hírek...
mányok la...
nylben a...
nek, ugy...
zarmazo es...
u elo em...
menekült...
bbi lakhe...

internált...
Nathan...
ket színtén...
szaszszáll...
ton kérezt...
tszágához...
engedélyt...

EK

enne, a...
olnak a...
t, kime...
Bántal...
ban el...
t termé...
Garantált...
gyógy...
szertárban...

ELHA...
NGYEL...
esült Al...
zottsága...
ulva fog...
g sege...
közöl...
bizottság...
egyes...
a jóvá...
esült Al...
tben áll...
nygi bi...
ny társ...
javasol...
házzal...
amerikai...

ste Cor...
hangsu...

enyvel...
gban a...
nemét...
li.

KÖZSÉG...
A mon...
tartotta...
szég új...
ta, 9 a...
egy pe...
e Dávid

5 pezót

P AZ...
ELLEN...
nap...
anuma...
atosít...
oportok...
jelsza...
közli...
tó fel...
szavak...
enkorra...
venletes...
Uru...
egyen...
tok és...
kotmá...

HIREK

Sajtóvacsera Pamfil Seicaru tiszteletére. Az Erdélyi Román Sajtószindikátus szerdán este, az Amerika-étterem külön termében diszvacserát adott Pamfil Seicaru-nak, a városunkban tartózkodó román közíróknak, a Curentul főszerkesztőjének tiszteletére. A sajtóvacserára a szindikátus vezetősége a kolozsvári kisebbségi sajtó képviselőit is meghívta. Mindvégig szívélyes, kollégialis hangulatban folyt le a bankett, amelynek során Petruca Ioan, a Román Sajtószindikátus elnöke, keresetlen, meleg szavakban üdvözölte Pamfil Seicaru-t és méltatta közírói érdemeit. Végh József, a Népkisebbségi Újságíró-egyesület kolozsvári csoportelnöke a kisebbségi sajtó nevében üdvözölte a román sajtóélet képviselőjét és hangoztatta, hogy a kisebbségi újságírók mindenkor értékelni tudják a sajtóélet terén szerzett érdemeiket. Dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár polgármestere, Szamos-tartomány Újságíró Céhének elnöke emelkedett fel szólásra. Visszaemlékezett arra a negyedszázados barátságra, amely Pamfil Seicaruhoz fűzi és rámutatott közéleti érdemeire. Az üdvözlésekre Pamfil Seicaru hosszabb beszédben válaszolt, amelyben részletesen kifejtette a sajtó hivatását. Külön örömet fejezte ki, hogy a társasvacserán a kisebbségi sajtó képviselői is megjelentek. „Legyünk együtt minél gyakrabban, hogy megismerjük egymást, — mondotta, — mert az újságírásnak csak egyetlen magassabbrendű célja lehet: a közérdek szolgálata.” A társasvacsera kitűnő hangulatban, a késő éjszakai órákban ért véget.

Ciobanné Lövy Jolán

női divatszalon

Cluj

Str. Bob 13. I.

Uj vasuti kocnikat hoznak forgalomba. Bucurestiből jelentik: Ion Gurgutu közlekedésiügyi miniszter tegnap látogatást tett az északi pályaudvaron és résztvett annak az új személykocsi-sorozatnak bemutatásán, amely az aradi Astra üzemekben készült, a legkiválóbb biztonsággal és kényelemmel. A miniszter behatóan megtekintette az I., II. és III. osztályú kocnikat és meghallgatta a mérnökök tájékoztató előadását. A vasuti kocnik teljesen fémből készültek és önműködő fékekkel felszereltek. A kocnik igen kellemes benyomást keltenek a fehér szín kettős árnyalatával, külső felületükön és széles ablakokkal. Belső kiképzésük a kényelem tökéletes biztosítása mellett a művészi igény követelményeinek is teljesen megfelel. Bemutatásra került ezenkívül a miniszter előtt a gyümölcsök szállítására alkalmas hűtőkocsi is.

JUGOSZLAVIÁBAN ÉS TÖRÖKORSZÁGBAN AZ IDEGENEK SZIGORU ELLENŐRÉSÉT RENDELTEK EL. Belgrádból jelentik: Az Avala ügynökség jelentése szerint a jugoszláv lapok azt írják, hogy a belgrádi rendőrség, valamint a többi jugoszláv városok rendőrségei szigorúan ellenőrzik az idegenek tartózkodási engedélyeit. Szerdán este törvényrendelet jelent meg a jugoszláviában élő idegenek tartózkodásáról és letelepedéséről. — A Reuter iroda egyidejű ankarai jelentése szerint a török kormány elhatározta, hogy azonnal kiutasítja Törökországból mindazokat az idegeneket, akiknek jelenléte nem kívánatos. A hatóságok megvizsgálják azoknak az idegeneknek a működését, akik mint kereskedők és artisták jöttek az országba. Ezek közül már többet kiutasítottak.

Pénteken hirdettek ítéletet Leonida Demetriade ügyvéd gyilkosai felett. Bucurestiből jelentik: A fővárosi bünygi tábla pénteken hirdet ítéletet abban a gyilkossági bűnperben, amely a fővárosban a Dumbrava Rosie utcában történt és amelynek Leonida Demetriade esett áldozatul. A vádlottak Mihail Gaica szolgáló, aki a gyilkosságot elkövette és Zafira Demetriade asszony, az áldozat mostoha anyja, aki a vád szerint a szolgát felbérlette a gyilkosságra.

Elpusztultak a négyes ikrek. Buzából jelentik: Most jutottak el az első jelentésbe segélyek Matilda Gurgea asszony számára Sageata községbe, aki nemrégiben négyes ikreknek adott életet. Az ikergyermek az azonban, gyöngye szervezetük lévén, az elmúlt héten sorra mind elpusztultak és így a megszületett gyermekek részére juttatott segélyt a szülők a tetemes költségek fedezésére használhatják csak fel. Az egészségügyi hatóságok egyébként minden lehető elkövettek arra nézve, hogy a négyes ikreket az életnek megmentsék, de ez a fáradozásuk nem járt megfelelő sikerrel.

Jugoszlávia diplomáciai összeköttetésbe lép a szovjettel

Kereskedelmi és fizetési egyezmény készül a két ország között

Belgrád, április 18. (Rador). Az Avala ügynökség jelentése szerint szerdán este hivatalos közlemény jelent meg, amely szerint a jugoszláv és szovjet kormány megegyeztek abban, hogy tárgyalásokat kezdenek a két ország közötti gazdasági kapcsolatok helyreállítására. Ebből a célból kereskedelmi és fizetési egyezményt kötnek. Az erre vonatkozó tárgyalások Moszkvában lesznek s George-

vics volt pénzügyminiszter vezetésével rövidesen elutazik az orosz fővárosba a jugoszláv küldöttség.

Belgrád, április 18. (Rador). A Reuter iroda jelentése szerint jólétesült körök úgy tudják, hogy a szovjet-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások megkezdésével egyidejűleg valószínűleg a diplomáciai kapcsolatokat is helyreállítják a két ország között.

Göbbels beszéde a nyárra is meghosszabbított télisegélyről

Az angol tájékoztató miniszter is beszédet tartott

Berlin, április 18. (Rador). Göbbels propagandaügyi miniszter a sportpalotában tartott Vöröskereszt ünnepélyen beszédet mondott a legutóbbi télisegély akcióról.

— A német nép az utóbbi hat hónap folyamán, — mondotta Göbbels — fényes bizonyítékát adta a Vezér és a nemzeti szocialista rendszer iránti hűségének. Az 1939—40 évi téli segélymozgalom 602 millió márkát eredményezett az előző évi 566 millió márkával szemben. Semmi sem lehet meggyőzőbb, mint ezek a számok annak bizonyítására, hogy a német nép semmilyen áldozattól sem riad vissza, mikor a birodalom létéről van szó. Nagyrészen ettől az áldozati akarattól függ, hogy a ránk kényszerített háborút kedvező időben fejezhetjük be. Ezért bizta meg a Vezér a télisegély akció vezetőségét, hogy a nyár folyamán is folytassa működését. A szervezetek tovább működnek s a mai naptól szeptemberig a Vöröskereszt ré-

szere gyűjtenek segélyeket.

— A Vezérbe vetett hitel az ország dolgozni, a hadsereg harcolni, Németország pedig győzni fog, — fejezte be Göbbels beszédét.

London, április 18. (Rador). Sir John Reith, tájékoztató miniszter Southamptonban beszédet tartott, amelyben azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy Anglia a német nép, vagy Hitler és a nemzeti szocialista párt ellen harcol-e. Kijelentette, hogy abban a mértékben, ahogy a nyolcvanmillió német azonosítja magát a nemzeti szocialista párttal, segíti a pártot és aláveti magát annak, az angol nép a német nép ellen is harcol. Nem szabad az angoloknak csalódásokban ringatni magukat, mivel a németeket zsenge gyermekkoruktól arra tanítják, hogy gyűljék Angliát, amint ezt személyesen is megállapíthatta. Németország minden szánalom nélkül bána el Angliával.

A Jewish Agency megrázó felhívása

A szélszórátás összes országaiban élő zsidó néphez!

Ebben a kétségbeeső órában felhívunk minden zsidót, aki a felszabadulásra és megváltásra törekszik, hogy erőfeszítéseit egyítsa a Cionista Szervezet erőfeszítéseivel:

Csatlakozzatok a cionista mozgalomhoz. Váltsátok ki és terjesztétek a sékelt, a vérben és könnyben fűrdő zsidó nép polgári igazolványát annak a küzdelemnek az elősegítésére, melyet az épülő országért vívunk.

Az előző háború néhány évre megakasztotta a cionista mozgalom munkásságát, akkor Palesztina újjáépítése, a Jisuv fejlődése meghiúsult. Akkor csak a meglévő pozíciók védelmére és megtartására lehetett gondolni. Akkor minden erőfeszítésünk arra összpontosult, hogy az ellenséges erők által veszélyeztetett Jisuvnak segítséget nyújthassunk és hogy előkészítsük az angliai, franciaországi, valamint Egyesült Államokbeli közvéleményt követeléseink megértésére. A cionista mozgalom és azzal együtt a zsidó nép jelentős része, amely át volt hatva a nemzeti felszabadulás eszméjétől, a nagy napot várta, amely dönteni volt hivatva országa zsidóságának a sorsáról.

Ma egészen más a helyzet. A cionista építőmunka egyetlen napig és egyetlen területen sem szünetelt: a kivándorlás folytatódtott, a gazdasági telepítések kiszélesedtek és új kolóniák alakultak. A Jisuv bátran, saját erejéből döntötte meg a gazdasági válságot, melyet a háború és zavargások okoztak és megerősödve fog felülkerekedni a jelenlegi krízisen is.

A Cionista Szervezet tevékenységét a diaszpórában sem szabad megakasztani. Helyettesítsük testvéreinket, akiket kegyetlen kéz szakított ki sorainkból.

Szabad országok zsidósága, akik még részt tudtok venni néptünk életében, csatlakozzatok hozzánk.

Kettőzzük meg létszámunkat, teremtsünk egy hatalmas, erős cionista hadsereget, olyant, amely kész minden áldozatra Palesztina újjáépítéséért és a zsidó nép felszabadításáért.

Legyünk felkészülve arra a napra, amelyen néptünk sorsa és országunk felett határoznak.

A Cionista Szervezetet ki kell szélesíte-

nünk, a zsidóság széles tömegeit bevonnunk a szervezet munkájába. Ennek a munkának az irányát a jövőben az határozza meg, hogy a 21. kongresszus döntése folytán csak annak van szervezeti joga a kongresszusi választásokra, aki mind a két évi sékelt megvásárolta.

Mindenekelőtt fel kell élesztenünk szervezet munkánkat. Híveket kell toboroznunk, el kell mélyítenünk a cionista nevelést a zsidó tömegekben, meg kell szerveznünk és elő kell készítenünk a heroikus küzdelemre, mely sok áldozatot fog még követelni.

Cionisták, zsidók, ti, akik a nép felszabadítására törekedtek, ti, akik kívánjátok a megváltást, zárkózzatok fel, kettőzzétek meg erőfeszítéseiteket. Adjatok e népek bátorságot élni és küzdeni.

Terjesszétek a sékelt, szerezzétek meg a ma kinokban vajudó, de újjászülendő zsidó nép polgárjogát.

Jeruzsálem, 5700 V'adar — 1940 március.

Dr Chaim Weizmann,
a Cionista Világszervezet elnöke.
David Ben Gurion,
az Exekutívó elnöke.
Brodetszki, Grünbaum, Rav Fischmann,
Kaplan, dr Ruppín, Shertok,
az Exekutívó tagjai.

AZ AUSCHNITT-PER A TABLA ELŐTT

Bucuresti, április 18. (Rador). Az Auschnitt-per mai táblai tárgyalásán a Resița nevében Aurelian Bentoiu szólalt fel, kimutatva az Auschnitt által a vállalatnak okozott károkat és ismertette a Resița és a Metalunít közötti kapcsolatokat. A Metalunít 12 millió 500 ezer lej alaptőkével alakult meg, amit az Auschnitt-család jegyzett le. Egyes jelentések révén, amelyek kimutatták, hogy a Resița bizonyos üzemei nem jövedelmeznek. Adalbert Weith, a Metalunít képviselője, rávette a Resițát ezen üzemek eladására. A Metalunít biztosította magának bizonyos nagy keresletnek örvendő cikkek gyártását. Weith a Metalunít igazgatósági tagja lett és mialatt a Metalunít kitűnően reuzált, a Resița nem fejlődött. A Resița forgatókönyvét a Metalunít használta fel anélkül, hogy kamatot fizetett volna.

— Gyermekehngverseny a katolikus gimnáziumban. Vasárnap délelőtt fél 11 órákor a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának javára gyermekehngverseny lesz, Salamon Etelkának, a kitűnő hegedűtanárnőnek rendezésében. A műsoron a kolozsvári zsidó zenepedagógusok növendékei, valamint a rendező gyermekzenekara és ének-kara szerepel. A hngversenyt a katolikus gimnázium dísztermében tartják meg.

— Izsák Lázár névre szóló iratok találtattak. Átvehették Glasner főrabinnál.

— A biztosítási tisztviselők bérmozgalmában a munkaügyi felügyelőség közvetít. A kolozsvári biztosító intézeti tisztviselők nemrég mozgalmat indítottak, hogy helyzetükön segítsenek. Jogviszonyukat a vállalatokkal szerződésben akarták leszögezni és ezzel kapcsolatban a fizetés kérdését is rendezni kívánták. A biztosító-intézetek igazgatóságai hallani sem akarták a tisztviselők kívánásáról és ezért a jogaikért harcoló tisztviselők a munkaügyi felügyelőség elé vitték az ügyet. A munkaügyi vezérfelügyelőség április 20-án, szombaton délelőttre hívta meg a biztosító igazgatót és a tisztviselők megbízottait, hogy megkísérjék a közvetítést a felek között. A tisztviselők remélik, hogy a közvetítés sikerrel fog járni és rövidesen megkötik a kollektív szerződést, amely leszögezi a biztosítókkal szembeni jogi helyzetet és egyben a fizetések kérdését is megoldja.

— Sabbat hagadol-szónoklat. Szombaton, „sabbat hagadol” napján a cluji Paris uccai ortodox zsidó nagytemplomban, délelőtt tíz órákor Glasner Akiba főrabbi „Sabbat hagadol”-szónoklatot tart, a peszachra vonatkozó rendelkezések ismertetésével. A város egyetlen templomának vezetői ezután is fölkértnék odahatni, hogy szombaton csak a sachsrisztentiszteletet tartásuk meg, lehetővé téve ezzel a tagok számára a szónoklatok idejében való meghallgatását.

— Adományok egy öt gyermekes nyomor-gócsaládnak. A napokban megirtuk egy sorsuldözött család tragédiáját. A szívek megindultak. A mai napon beküldött az Uj Kelet kiadóhivatala címre: Kálmán Zsuzsika 150 lejt, özv. Silbermanné 50 lejt. Az összegyet rendeltetési helyére juttatjuk.

Szerkesztői üzenetek

K. E., Târgu-Mures. Ha Ön mint bejegyzett kereskedő ócskaságokat nyílt üzletben árusít, úgy az árat fel kell tüntetnie. Ha azonban a piacon ponyván szabadon árusítja, nem minden esetben. A március 4-i törvény szerint a kiskereskedők megengedett haszna legfeljebb husz százalék lehet. Ezt megelőzően az árhoz számíthatja a beszerzési költségeket is.

Többeknek. Az Inzestreaa kötvények eddigi sorsolásainak egyikén sem hűzték ki a következők Inzestreaa kötvényeit.

A. B. Jegyző, Vánatori.
T. S., Dej.
W. N., Marghita.
B. A., Petroseni.
M. K., Reghin.
M. A., Ciucea.
M. L., Câmpia-Turzi.
G. M., Timisoara.
K. S., Orăștie.
D. & Co., Tg.-Mures.
B. P., Dej.
A. G., Nășaud.
F. L., Deda-Bistra.
F. J., Oradea.
K. F., Tg.-Mures.
D. Sighet.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, április 19.

Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30: Szláv népzene. 14: Hírek. 14.20: Hanglemek. 15: Rádióhírek, hirdetésmények, különböző közlemények. 19.02: Technikai posta. 19.17: Hanglemek. 19.55: Hírek magyar nyelven. Nicolae Iorga előadása: A Calmari egyesülés. 20.25: Arturo Goffmann szláv dalokat énekel. 21: Hanglemek. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Hanglemek. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Szalonzenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Híres kereskedők. Nagy Dénes dr előadása. 18.15: Molnár Anna hárfázik. 18.30: Sportközlemények. 18.40: A rádió szalonzenekara. 18.45: Eszperantonyelvű előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Jazzgyűjtés. 20.45: A volgai dalos. (Emlékezés Saljapinra). Hanglemekkel. 22: Arvizi album. A Magyar Rádió irodalmi estje. 22.40: Hírek. 23.10: Jazz, cigányzene és Rajkó-zenekar. 24: Hírek. 0.20: Táncklemek. 1.05: Hírek.

Román

k
k
Z

Bucuresti
ezelőtt a n
folatot köz
ség azon h
rint Néme
Magyarors
ellenőrzés
távirati ird
ni kormány
szes dunai
fokozottab
dekében.
Ezt a na
közi politit
keltett —
vezették be
egész világ
tak, hogy
kísérletet
dályozásár
se ezen ki
voina hiva

A r
A román
teléseknél
elbe vágja
vel a kációt
körében. A
lozta, hogy
zötti megá
fektetett sz
nyitások és
tonságának
joguságok k
sével, amel
vábbította.
minisztérium
Az előzetes
a dunai álla
lyen sikerit
ges álláspoi
jelentőségi
A román
tertanácsos
és azt jóvá
ról az alább
ki:

Belgrád,
kormány ke
Dunabizotts
menti állam
gyarország
ból, hogy a
hatékony in
nai hajózás
bizonyos na
Pella minisz
selője hétfé
rendkívüli t
terjesztett e
gadtak. A
következő:

A Nemze
szabályzat
sával, amely
gát biztosít
hatnak oda
a hajózás b
partmenti á
kozatait és
illető korm
még ezután
seket, helye
tűzkezdéseket
1. szakasz
közeledni,
és áruszállit
nem vonatko
jóra a saját
amelyek két
el, vagy a r
vonalig.
2. szakasz.

Románia, Magyarország, Jugoszlávia és Bulgária közösen gondoskodnak a dunai hajózás védelméről

A négy állam belgrádi értekezletének eredményei

Bucuresti, április 18. Néhány nappal ezelőtt a német távirati iroda hivatalos közlönyt közölt egy külföldi sajtóügynökség azon hírével kapcsolatban, amely szerint Németország jegyzékben kérte volna Magyarországtól a dunai hajózás német ellenőrzés alá való helyezését. A német távirati iroda hangsúlyozta, hogy a berlini kormány nem intézett jegyzéket Budapesthez, de megkereséssel fordult az összes dunai államokhoz, a dunai hajózás fokozottabb ellenőrzésének biztosítása érdekében.

Ezt a német közlést — amely nemzetközi politikai körökben nagy feltűnést keltett — különböző hírek előzték meg és vezették be. Ezek a hírek — amelyek az egész világsajtót bejárták — arról szóltak, hogy egyesek különböző eszközökkel kísérletet tettek a dunai hajózás megakadályozására. A német kormány közbelépése ezen kísérletek ellensúlyozására lett volna hivatva szolgálni.

A román kormány kezdeményezése

A román kormány, hogy hasonló híreszteléseknek és különböző beavatkozásoknak előre véget vessen, a helyzet gyors felismerésével akciót indított a dunamenti államok körében. A román kezdeményezés azt célozta, hogy a dunai államok egymás közötti megállapodás alapján, közösen lefektetett szabályoknak megfelelően irányítsák és lássák el a Duna-hajózás biztonságának védelmét. Mindenekelőtt és a jugoszláv kormányhoz fordult megkereséssel, amely a javaslatot Budapestre továbbította. Másrészt felvette a külügyminisztérium az érintkezést Szófiával is. Az előzetes megbeszélések utánült össze a dunai államok belgrádi értekezlete, amelyen sikerült az érdekeltek között egységes álláspontot létrehozni ebben a nagyjelentőségű kérdésben.

A román kormány szerda este minisztertanácsban foglalkozott az egyezményről és azt jóváhagyta. A belgrádi értekezletről az alábbi hivatalos közleményt adták ki:

Belgrád, április 18. (Rador.) A román kormány kezdeményezésére a Nemzetközi Dunabizottságban résztvevő négy partmenti állam: Románia, Jugoszlávia, Magyarország és Bulgária megbízottai acélból, hogy a jelenlegi körülmények között hatékony intézkedésekkel biztosítsák a dunai hajózás zavartalanosságát, meggyeztek bizonyos nagyjelentőségű alapelvekben. V. Pella miniszter, a román kormány képviselője hétfőn a Nemzetközi Dunabizottság rendkívüli ülésén határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet egyhanguan elfogadtak. A határozati javaslat szövege a következő:

A meggyezés szövege

A Nemzetközi Dunabizottság, a dunai szabályzat alapelveinek szemmel tartásával, amelyek a dunai hajózás szabadságát biztosítják, állandó felügyelet révén hatnak oda, hogy semmi se akadályozza a hajózás biztonságát; tudomásul véve a partmenti államok kiküldöttjeinek nyilatkozatait és közös javaslatait, valamint az illető kormányok által eddig tett, vagy még ezután teendő biztonsági intézkedéseket, helyesli ezeket a javaslatokat és intézkedéseket s magáévá teszi azokat:

1. szakasz. Tilos a Dunán más hajónak közlekedni, mint amely személyszállításra és áruszállításra szolgál. Ez az intézkedés nem vonatkozik a partmenti államok hajóira a saját felügyeletük alá eső vizeken, amelyek két nemzeti part között terülnék el, vagy a nemzeti part mentén a határvonalig.

2. szakasz. Tilos a fegyver, hadianyag és

robbanószer szállítás a Dunán, a parti állam előzetes engedélye nélkül. Ez az intézkedés nem érinti a partmenti államok fegyver, lőszer és robbanóanyag szállításának jelenlegi rendezését.

3. szakasz. Semmilyen súlyosabb, mint

Az idegenek ellenőrzésének megszigorítását határozta el a minisztertanács

Megtorolja a kormány a semlegesség ellen vétő propagandát

Bucuresti, április 18. (Rador.) A szerda esti minisztertanácsban Tatarescu miniszterelnök beszámolt az általaános belső helyzetről. A kormány ezután hozzájárult a belügyminiszter által az idegenek szigorú ellenőrzésére javasolt intézkedésekhez. A minisztertanács hozzájárult továbbá az ország semlegességével össze nem illő bármilyen propagandát megakadályozását célzó intézkedésekhez s helybenhagyta az

cement, érc-, és kőszállítvány, nem haladhat át a Vaskapu szakaszon, valamint a dunai vízeséseken, a behajózási kikötő hatóságai által kiállított különleges engedély nélkül. A Vaskapu szoros és a vízesések ellenőrző szervei különleges óvatossági intézkedéseket tesznek az ilyen szállítványok áthaladása érdekében.

4. szakasz. A parti államok ellenőrzik a dunai hajók legénységét s nem engedik meg, hogy a legénység száma meghaladja a valóban szükséges számot. A fedélzeten tartózkodó személyzetnek személyi okmányokkal kell rendelkeznie, amely feltünteti azt a tényleges munkakört is, amelyet az illető a hajón betölt.

5. szakasz. A partmenti államok a rendőri felügyeletük alá tartozó folyamatszakszon minden hasznos intézkedést megtesznek a fentebbi határozatok végrehajtásának biztosítására.

ez ellen vétőkkel szembeni megtorló intézkedéseket.

A külügyminiszter beszámolt a minisztertanácsnak az április 17-én a nemzetközi Duna-bizottság által Belgrádban a dunai hajózás biztonságára hozott határozatokról. A minisztertanács tudomásul vette a határozatokat s felhatalmazta a kormányt szükséges intézkedések megtételére.

A dániai és norvégiai zsidók sorsa

Európában rekedtek az események miatt a lengyelországi zsidó menekültek is

Párizs, április 18. Dániának a németek által történt megszállása, valamint a Norvégia ellen intézett német támadás a zsidóság további ezreit döntötte szerencsétlenségbe. A dániai zsidó közösség több, mint hater ezreket számlál, amihez néhány száz német-zsidó menekült járul, akik Dániában othont találtak. A megszállott Oslóban és Bergenben is jelentős lélekszámú zsidó hitközségek vannak. A norvégiai kikötők elfoglalásának azonban más következményei is vannak. Így súlyos helyzetbe kerül az a 12 ezer Litvániába tartózkodó lengyel-zsidó menekült, akik előtt bezárult az egyetlen út, hogy a tengerentúli országokba juthassanak. Körülbelül 1500 len-

gyei zsidó menekült, akik felkészülten álltak az Egyesült Államokba való azonnali kivándorlásra, ugyancsak nem tud elutazni, noha utazásuk útjából az utolsó akadály is elhárult, mert az Egyesült Államok varsói konzulátusa éppen a napokban juttatta el iratokat a kaunási konzulátushoz. Tanácsaltanak a Palesztinába készülő lengyel-zsidó menekültek is. Elméletileg nyitva áll még az Oroszországon keresztül vezető út, de az orosz hatóságok, néhány kivételtől eltekintve, eddig nem voltak hajlandók az Odesszán, vagy a Lemberg—Constantán keresztül történő átutazást engedélyezni.

A kisebbségi kérdés kizárólag Románia belső problémája — mondotta Dragomir miniszter a képviselőházban

Interpelláció a kamarában a kisebbségi kérdéstről

Bucuresti, április 18. (Rador.) A képviselőház ma délelőtti ülésén Ion Petrovici képviselő, volt közoktatásiügyi miniszter, interpellációt intézett a kormányhoz, a kisebbségi kérdésben.

Dragomir Silviu kisebbségi miniszter az interpellációra válaszolva, nagyszabású exposé-t tartott a kisebbségi problémáról. Rámutatott arra, hogy a romániai kisebbségek mindig a legteljesebb szabadságnak örvendtek, mert a román politika vezető elvét képezte a jogegyenlőség biztosítása az ország összes polgárai számára.

Attérve az 1938. februári alkotmány bevezetésére, Dragomir Silviu elmondotta, hogy a kormány igyekezett az új alkotmányos rend keretében véglegesen tisztázni a romániai kisebbségek helyzetét. E célból 1938. augusztus elsején minisztertanács naplót szerkesztettek, amely ezt a kérdést a kisebbségek és a kisebbségi lakosság teljes megelégedésére szabályozza.

Belső kérdés

— Románia számára — mondotta Dragomir Silviu miniszter — a kisebbségi probléma szigorúan belső kérdés. Sem e kisebbségek földrajzi elhelyezkedése, sem csekély száma, sem pedig a történelmi processzus, amelyből a román nép jelenlegi területén megszületett, nem jogosít fel senkit sem arra, hogy ezt a kérdést nemzetközi síkra helyezze. Ebből a megfontolásból kiindulva, a román kormány igyekezett széles sikon biztosítani, minden téren, a kisebbségek hagyományos életének fejlesztését.

Dragomir Silviu professzor ezután felsorolta az 1938 óta a romániai kisebbségeknek nyújtott könnyítéseket, hogy még szorosabban fűzzék ezeknek a többségi lakossággal való együttműködését a román állam keretében.

A Nemzeti Ujjászületés Frontjába való beiktatásuk révén a kisebbségek minden megszorítás nélkül gyakorolhatták politikai jogukat, elküldve képviselőiket az ország parlamentjébe. Az állampolgársági törvény módosítása révén újabb lehetőséget nyújtottak az állampolgársági lajstromban nem szereplő kisebbségieknek, hogy megszerezzék a román állampolgárságot. Különböző könnyítéseket eszközöltek, hogy a kisebbségek gyakorolhassák és fejleszthessék hitüket. A romániai

magyarok kérésére új református egyházmegyét és evangélikus felügyelőséget létesítettek. A református és unitárius papok fizetését egyenlővé tették a katolikusokéval, felvéve a szükséges összeget az állam költségvetésébe. Elintézték a római katolikus egyház és a román állam közötti összes vitás kérdéseket.

Az oktatás szabadsága

Az oktatás terén a legteljesebb szabadságot biztosították a kisebbségek számára. A román állam jelentős összegeket vett fel költségvetésébe, a kisebbségi iskolák szubvencionálása céljaira. Biztosították a szülőnek a jogot, hogy maguk válasszák meg az iskolát gyermekeik számára, új kisebbségi állami és magániskolákat létesítettek, biztosították a községi költségvetésben a kisebbségi iskolák fenntartásához szükséges összegeket és általában az oktatás terén egész sereg kívánásokat teljesítettünk.

Ezenkívül — folytatta beszédét Dragomir miniszter — különböző gazdasági és szociális könnyítéseket tettek a kisebbségek számára, virágozó helyzetet biztosítva nekik a román államban. Ilyen körülmények között természetes, hogy a romániai kisebbségek a többségi lakossággal és az ország kormányával való őszinte, lojális együttműködés felé orientálódnak és azonosítják magukat a román állam érdekeivel. Ez a szoros együttműködés olyan valóság, amelyet a mai körülmények között különös örömmel állapítottak meg — fejezte be exposéját Dragomir miniszter.

„Románia nem tesz különbséget kisebbségei között”

Silviu Dragomir miniszter beszéde után Petrovici professzor megköszönte a miniszter exposéját, majd hangsúlyozta, hogy a román nép türelmes és nem akarja az ország egyetlen népének elnyomását sem. Románia a jelen pillanatban is erőteljesen proklamálja a kis népek jogát az élethez és nem tesz különbséget a határai között élő kisebbségek között.

A francia szenátus titkos ülése

Párizs, április 18. (Rador.) A francia szenátus szerdai zárt ülésén a légi és tengerészetiügyi bizottságok előadói tették meg jelentésüket, majd Fábry volt hadügyminiszter beszélt. Ezután Daladier szólalt fel.

Párizs, április 18. (Rador.) A szenátus csütörtökön délelőtti titkos ülésen folytatta tanácskozásait. Délfelé Paul Reynaud megjelent a szenátusban, hogy válaszoljon a felszólalásokra.

A délelőtti ülésen egyébként Dautry fegyverkezési és Lorent Eynac légügyi miniszterek számoltak be a helyzetről.

Szabadlábahelyezték az utolsó internált gárdistákat is

BUCURESTI, április 18. A belügyminisztérium hivatalosan közli:

Április 18-ával megszűntették a vasúti, mercurea-ciuci és sadaclai internált táborokat és szabadlábba helyezték az egykori vasgárdista mozgalom internált tagjainak utolsó csoportját is.

Május 1-ig jelentkezhetnek a Cluj katonai övezeteiben lakók

A kolozsvári rendőrkvesztura a város lakosságának tudomására hozza az alábbiakat: „A Kolozsvár területén létesített katonai érdekű övezetekben való letelepedés engedélyezéséről szóló előbbi közleményeinkkel kapcsolatosan köz tudomásra hozzuk, hogy a személyazonosság igazolványok láttamoztatásának határidejét 1940. május elsejéig meghosszabbítottuk.

Azok, akik eddig nem jelentkeztek láttamoztató céljából, f. év május elsejéig kötelesek benyújtani kérvényeiket a Térparancsnoksághoz, mert a fenti határidő letelte után újabb haladékot nem kaphatnak.

A fenti rendelkezések vonatkoznak a katonai érdekű övezetben ingatlanal rendelkező tulajdonosokra is, még ha ők maguk nem laknak ebben a körzetben.

Idegen alattvalók kérvényeiket a rendőrkvesztura MONT hivatalában, a 60. számú szobában nyújtják be.

A rendelet ellen vétőket megbüntetjük”. A fenti közleményt dr. Iosif Horvat rendőrkvesztor és dr. Liviu Timbus kvesztorhelyettes írták alá.

SPORT

A néger Morejon szép küzdelem után pontozással győzött Moji Spakow ellen

Cluj, április 18. Szerdán este a magyar színház zsúfolt nézőtere előtt rendezte meg a KKASE ökölvívó estélyét a legteljesebb siker kíséretében. Igazi sportot, férfias és fair sportot kapott a közönség az est résztvevőitől és így a vállalkozás sportértéke is igen nagy. A főesemény: a Cheo Morejon—Moti Spakow mérkőzés tizenhaton keresztül tartott és azt a kubai néger nyerte meg pontozással.

Az előmérkőzések is nívósak voltak. Esetlegár KKASE pontozással győzte le a még formába nem jött Marksteint, Dorianu Victor, Dermata ugyancsak pontozással verte az igen jóképességű Schlezákot (KKASE), Dorianu I. Emil nagyon értékes és megérdemelt győzelmet aratott a lengyel bajnok Floreck ellen, akit a 4. menet elején kiütött, Polus viszont a másik lengyel, aki helyesülte Európabajnokságot is nyert, nagyobb rutinjával pontozással győzte le a KKASE versenyzőjét: Kádár Tibort.

A Pop Virgil mérnök, kerületi elnök vezetése alatt működött zsűri, melynek tagjai: Samboisu mérnök, Salvan Virgil mérnök, András Gyula, Csonka Árpád, Platsintár Endre, a KKASE ügyvezető elnöke és ifj. Kántus János voltak, teljes mértékben biztosította a nagy sportesemény zavartalan lebonyolítását.

A-ÉS B-LIGAMÉRKŐZÉSEK A VASARNAPI LABDARUGÓ-MUSORON

Bucuresti, április 18. Vasárnap tovább folytatják az A) és B) ligamérkőzéseket, melyeknek műsora a következő:

A-liga:

Bucuresti: Venus—UDR, bíró I. Petrescu, Sp. Studentesc—FC Carpați, bíró dr. Rusu G., Juventus—Victoria, bíró Ionescu Tope. Arad: AMTE—Unirea Tricolor: Chicin. Temesvár: TMAC—Gloria CFR: Crețu, Ripensia—Rapid: Petru Vasile.

B-liga:

I. csoport: Marosvásárhelyen Mures—FC Nistru, bíró Cosma, Craiovában FC Craiova—Dragos Voda, bíró Dózsa J. II. csoport: Lupényben Minerul—Vulturii, bíró V. Bartolomeu, Temesváron Electrica—CFR T-Severin, bíró Vancu P., Bradon Mica—Kinizsi, bíró T. Viorel, Piskin CFR—Jiu, bíró dr. Hirsch E. III. csoport: Sepsiszentgyörgyön Oltul—RMTE, bíró T. Iliescu, Nagyváradon Török—MSE, bíró Munteanu, Aranyosgyéresen Olimpia CFR—Sodronyipar, bíró dr. Ciurel Ile, Nagyváradon Crisana—Cement, bíró Vostiner.

IV. csoport: Galațiában DVA—Turda, bíró Oprisnescu, Brailában Fr. Romana—Prahova, bíró Secusan, Cernăuțiában Munkások—Traian, bíró Fianu, Ploestiben Ferroemall—Makkabi, bíró Bruckner.

Vasárnap NAC—U barátságos mérkőzés lesz Clujon. Végre egy kis változatosság városunk labdarugó műsorában.

Diszkvalifikálta a MLSZ Toldit és Bírót a németek elleni kitűnő játékukért.

Horvátország—Svájc válogatott labdarugó mérkőzés lesz vasárnap Baselen. A svájciak ugyanis nem tudnak beleyugodni csapatuk zégrábi 4:0-as vereségébe és a leggyorsabban viszonzómérkőzésre hívták ki a horvátokat.

Április 23-án, kedden két elmaradt A-ligamérkőzést játszanak le a szövetség intéző bizottságának értelmében. A mérkőzések és bírói a következők: Bucurestiben TMAC—Juventus, bíró Petru Vasile és Kolozsváron FC Rapid—Victoria, bíró Ritter.

Emlétké a zománclemez áráról. A kartell-tanács javaslatára a nemzetgazdasági minisztérium hozzájárult a zománclemez vaslemez árának emeléséhez. Az áremelés, amely a zománclemez árát is kihatással lesz, kilónként 13 lej.

En szallatja
BUDAPESTEN
CONTINENTAL
SZALLO
MINDEN MŰVEZÉSI KATEGÓRIÁBAN
STRESEM-GARANCIA

Embecsnélküli önműködő világító hajókkal

akarja megoldani az angol hadvezetőség a partok védelmét

Amszterdam, április 17. Angliából érkező jelentések arról számolnak be, hogy az angol admirális új, automatikusan világító hajókat épített, amelyeket a keleti part mentén helyeznek el. Allítólag már tekintélyes számu ilyen hajó készült el és velük az angol tengerészek a német repülő támadásait akarja kivédeni.

A kivédést itt nem a szó fizikai értelmében kell venni, mert arról van szó, hogy a gépesített világító hajók segítségével remélik a jelzőszolgálatot biztosítani.

A hajók építésére az kényszerítette az angol admirális, hogy alig tudott már embereket találni, akik ezen, a német repülőgépek által annyiszor felkeresett vidéken a világító hajók őrszolgálatát vállalni merték volna.

Tudni kell azt, hogy a német repülő és tengeralattjárók — ha csak tehetik — minden olyan jelzőművet szétrombolnak, amelyek az angol hajók tájékozódását elősegítik. Ezeket a világító hajókat különösen támadják, mert az előretolt őrség sze-

repét töltik be és rádió jelzik a német hajók vagy repülőgépek hadászati mozgulatait Anglia keleti partjain.

Az angolok a súlyos problémát az új hajókkal próbálják megoldani. Ezeket a körülbelül tíz méter nagyságu acélhajókon ember egyáltalában nem lesz.

Tulajdonképpen nem is hajók ezek, hanem hatalmas uszó bóják, amelyek kisebb világító tornyot hordanak a hátukon. Automatikusan adnak fényjeleket és ha külső rombolás nem éri őket, akkor két hónapig üzemképesek.

A jelentések arról számolnak be, hogy ezeknek a világító hajóknak az alájja a lehető legkisebb célpontot szolgáltatja az esetleges légitámadók számára.

Számszerű adat nem érkezett a hajók mennyiségéről, de az admirális részéről kijelentették, hogy ezental a leváltás sorrendjében a jelenlegi őrhajók helyébe lehetőleg minden ponton ezeket bójahajókat küldik ki.

KÖZGAZDASÁG

Milyen adóvallomások készítendőek el e hónapban a módosított adótörvény alapján

Bucuresti, április 18. Lapunk előző számaiban részletesen ismertettük azokat a pénzügyminiszeri rendeleteket, amelyeket a pénzügyigazgatóságok kaptak az adótörvény módosítások és az új adótörvények alkalmazására vonatkozóan. Ezekben az utasításokban az egyes adófizető kategóriák különböző adóvallomások beadására vannak kötelezve, amelyeknek határidejeit a következőkben ismertetjük:

Április 20-ig a következő vallomások adandók be:

1. A vállalatok kivételes adóival kapcsolatos vallomások. Ezt a kivételes adót a vállalatok bruttó nyereségeinek emelkedése alapján állapítják meg.
2. Szesz és ital nagy- és kiskereskedők vallomása az április 1-i készleteikkel kapcsolatban, az adódifferencia megállapítása érdekében.
3. Petróleum, cement, vas- és fémipari termékek nagykereskedőinek és gyárainak vallomása az április 1-i készleteikkel kapcsolatban, az adódifferencia megállapítása érdekében.
4. Az osztalékadó lerovásának ellenör-

zésévei kapcsolatos vallomások.

Április 30-ig a következő vallomásokot kell beadni:

1. Az agglégényadóval kapcsolatos vallomásokot. Ezt a vallomást minden 25 éven felüli nőtlen, valamint gyermektelen elvált, vagy özvegy ember beadni köteles, ha a havi jövedelme 2500 lej meghalad. Ezek a vallomások az illetékes adóhivatalok ellenőrinél adandók be.
2. A bemutatóra szóló részvényeket kibocsátó vállalatok vallomása a pénzügyigazgatóságokhoz, az évi felszámolókkal illetékes kiszámításával kapcsolatban. Erre vonatkozóan a pénzügyminiszer részletes utasításokat adott az érték kiszámítására vonatkozóan.

Május 15-ig a következő vallomásokot kell beadni:

Az adóamnesztiát igénybe vevő bejelentés, az évi adó ötven százaléka, mint általában, felajánlásával.

A fent felsorolt vallomások be nem adása esetén az érdekelt vállalatokat a törvényben előírt bírságokkal sújtják és az adókat hivatalból állapítják meg.

A vásároló kisiparosok saját készítményeik után nem kötelesek fizetni a két százalékos nemzetvédelmi illetéket

Bucuresti, április 18. A pénzügyminisztérium közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy különösen Erdélyben nagyon gyakori eset, amikor a kisiparosok saját műhelyükben készített áruikat a falusi és városi vásárokon adják el. Ezek az árulások nem esnek két százalékos honvédelmi illeték alá. Ezt a mentességet az érdekelt kisiparosok csak úgy vehetik igénybe, ha az illetékes adóhivatal által kiállított irattal igazolni tudják, hogy kisiparosok saját műhelyükben és hogy az eladásra kerülő árukat saját kezük munkájával készítették. A bizonyítványban fel kell tüntetni azt is, hogy a kisiparosnak van mesterkönyve. Ezt a kedvezményt a pénzügyminisztérium a következő kisiparosokra állapította meg: cipészek és csizmadiák, sapkakészítők, kalaposok, kerék-

gyártók, patkókovácsok, asztalosok, bádogárulésztők, szíjgyártók és hasonló mesterségű kisiparosok. Mindezek a városi kisiparosok nem részesülnek azonban a fenti kedvezményben, vagyis kötelesek a két százalékos honvédelmi bélyeggel ellátott jegyzéket kiállítani, ha az általuk előállított árut otthon, vagy a műhelyükben, vagy az üzletükben adják el, vagyis mikor az eladás állandó jellegűnek számít, nem pedig véletlennek, vagy alkalmi.

Mely áruk mentesek a két százalékos illeték alól?

A kétszázalékos nemzetvédelmi illeték alól mentesek: a kenyér, liszt, tengeriiszt, só, cukor, hus, zsiradék (vaj, zsír, ételolaj), tej, zöldségek, az országban termelt gyümölcsök, minden főzelék (kivéve az ipari az ipari termékeket és a konzervgyá-

rak termékeit), az állami egyedáruság (CAM) termékei, bélyeg, petróleum, újságok, folyóiratok, valamint mezőgazdasági termékek, ha azokat a falusi termelők közvetlenül adják el a piacokon, vásárokon, vagy kereskedőknek, valamint a lakásokban végzett eladások. Minden más eladás a kétszázalékos illeték alá esik. Az illetéket a vevő tartozik fizetni. A kereskedők kötelesek, hogy a bélyeget minden esetben felszámítsa. Vitás esetekben a jegyzékre. Ha így jár el, nem kockáztatja, hogy esetleg megbírságozzák. A kereskedelmi és iparkamara, a hozzáintézt ismételt kérdésekre vonatkozólag, ezt a tanácsot adja tagjainak.

A fargumeresi Kereskedő Társulat közgyűlése. A marosvásárhelyi Kereskedő Társulat a napokban tartotta mag ezévi közgyűlést. Rosenfeld Jenő elnök bevezetőjében megállapította, hogy Marosvásárhelyen a kereskedők az elmúlt évben is teljesítették az állammal szembeni kötelezettségeiket, ugyanakkor a hatóságok is csaknem minden esetben előzékenyen állottak a kereskedők rendelkezésére. Márk Miklós dr. társulati ügyész arról beszélt, hogy a kereskedők kötelező vizsgát tettek a tisztességből. Az áruszóra ellenőrzésre hozott törvény alapján a város területén összesen 60 bírságolás történt, de ezek sem árdragítás miatt, hanem formai szabályo kkihágásáért. Sémelmezik a kereskedők a miniszternek azt a rendelkezését, amely szerint a törvényszékek felmentő ítélet esetén sem adhatják vissza a kereskedőknek azokat az összegeket, amelyeket a kihágási fellebbezések alkalmával letétbe helyeztek. Ebben az ügyben közelebbről emlékiratot készít a nemzetgazdasági miniszterhez a helyi kamara. A régi vezetőséggel együtt elnöké most is Rosenfeld Jenőt, alelnöké Helmer Józsefet, Vámos Sándort és Várady Árpádot választották meg.

Megkönyvitik a tengerikivitel lebonyolítását. A külkereskedelmi minisztérium átiratban értesítette a pénzügyminisztériumot arról, hogy a kivitelre kerülő tengeri szállítási rendszerint késedelmet szenved, mert a tengeri nedvességi fokának megállapítása sok időt vesz igénybe. Erre való tekintettel a vámhatóságok utasítást kaptak, hogy míg a tengeri szállítmányokból a nedvességi fok megállapításához szükséges mintákat levették, a szállítmányt engedjék tovább, ugyanakkor azonban az exportáló cégeknek nyilatkozatot kell tenniük, hogy átadják az árkülönbözetet devizákban, abban az esetben, ha később megállapítás nyer, hogy a kivitt tengeri jobb minőségű volt, mint amilyent a kiviteli engedély feltételezték.

Zürichi árfolyamok. (Április 18): Mára, 178.12, holland forint 236.75, dollár 446.00, font 15.57, francia frank 8.32, olasz lira 22.50, pengő 79.50, dinár 10.00, lej 3.28, belgas 74.65.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFORGALMAI:

100% felárval:	
Dollár	231.65—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.40—115.20
svájci frank	47.51—48.75
belgas	35.49—36.43

30% felárval:

font	587.87—582.08
holland forint	74.93—76.80
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.67—24.29
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
cselekorona	4.68—4.77
szlovák korona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.893—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
francia frank	5.50
svájci frank	54.25
belgas	40.70
svéd korona	57.35
holland forint	128.40
norvég korona	63
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font, angoli árukra	1950
font, angol gyarmatok áruira	1950

A berlini amely 1938 és tudomá kennek jó lyos éven séggel zá soközönsé ujra hall nek nagy va a jeru gint munk szép zsidó ganizált

Herzl és Neumann kori házit Horovicz mann a né zött nőtt sebb férfil alürökkel teljesen k dag nagyí vesztette a a cionista Tizenötéve dr. összek mek, akit közismert ba járatot tanult. Ne nem igen idegbeteg és a cionis fia száma nagyapja é a töle mar lakásnak e helyezve. E volt, de sz rülő; a kör rette. Rövi ki kell szak még arról küldjék: F Végre is a tartott t amivel a z lesztinában mára len sem akart óhajtották sa alapján éret, hogy Angliába m vezett vel érintkezett. összekötötté Neuman idő Bécsbe és i hetőség hi rolt volna hászó amer

A kultur szik előtten belőle: Har nap-nap ut leumi kultu zsálemben I ban 900 ha A mosaváki dik. Mindeklődők re tanulnak be érik azonban hanem a z közvetítik. E tétet, művés A tanfolyan tulajdonképp rális életén rosról-város nak és előa turáról, tör kulturfillérel Népházak, n egyesületek is kiadott a tanár filozóf vét, Jellin k nyol-zsidó k természetrajz bekapcsolódo a Poél hamiz rahám Chén

Palesztinai diárium

Tel-Aviv, 1940. áprilisában

A berlini Schocken kiadóvállalat, amely amely 1931-ben létesült a zsidó irodalom és tudomány mecénásának, Zalmán Schockennek jóvoltából és hét példátlanul súlyos éven át, eddig sohasem látott bőkezűséggel záporoztatta áldásait a zsidó olvasókörökre, két éves szünet után végre újra hallat magáról. Átmentette könyveinek nagy részét Palesztinába és összeforvára a jeruzsálemi Schocken kiadóval megint munkához látott. Aki szereti a jó és szép zsidó könyvet, feszülten várja a reorganizált „Hocáát Schocken“ híreit.

Herzl egyetlen unokájáról, Trude Herzl-Neumann fiáról, új adatokat mond el egykori házitánítója, a most Haifában élő Horovics dr. Az unokának, Stephen Neumann a neve és tragikus körülmények között nőtt fel. Trude Herzl husz évvel idősebb férfinhez ment nőül. Egy arisztokrata alürrökkel megvert morva gyárhoz, aki teljesen kiszakadt a zsidóságból. Duszadag nagyiparos volt; később azonban elvesztette a vagyonát, fia nevelését akkor a cionista szervezet vezetősége vállalta át. Tizenöt éves volt ez a fiú, amikor Horovics dr. összekert vele. Szép, jómodoru gyermek, akit apja az osztrák arisztokraták közismert nevelőintézetébe, a Theresianumba járatott, ahol össze-vissza három zsidó tanult. Nem volt szorgalmas tanuló, apja nem igen tudott bánti vele, anyja pedig idegbeteg és távol élt a háztól. A zsidóság és a cionizmus idegen fogalmak voltak a fiú számára. De tudta, hogy ki volt a nagyapja és büszkélkedett a tanítója előtt a tőle maradt butordarabokkal, amelyek a lakásnak egy külön szobájában voltak elhelyezve. Gyors feifogás, okos gyermek volt, de szórakozott, szeszélyes, dologkeverő; a könnyű életet és a kényelmet szerette. Rövidesen kialakult a nézet, hogy ki kell szakítani eddig környezetéből. Csak még arról vitáztak a gyámjai, hogy hová küldjék: Palesztinába-e, vagy Angliába? Végre is Anglia mellett döntöttek, mert tartottak tőle, hogy a tulzott figyelem, amivel a zsidó közelet Herzl unokáját Palesztinában körülvénné, a legénynek ártalmára lenne. A zsidóságot, a cionizmust sem akarták rátküldni. Zsidó módra óhajtották nevelni, hogy azonban új tudása alapján maga döntse el, mihelyst megérett, hogy kivándorol-e Palesztinába vagy Angliába marad. Horovics dr. egyideig levezelt vele és Bécsben maradt apjával is érintkezett. Később megszakadt köztük az összeköttetés. De nem hiszi, hogy Stephen Neuman időközben visszaköltözött volna Bécsbe és igaz lenne a hír, hogy más lehetőség híján, most Amerikába vándorolt volna ki, ahogy ezt a szenzációt hajászó amerikai sajtó írja.

A kultur-füller akció egy körlevele fekszik előttem. A következőket tudom meg belőle: Harmánczren adnak Palesztinában nap-nap után egy-egy millet a Váád haleumi kulturális bizottság számára. Jeruzsálemben 1200, Haifában 1400, Tel-Avivban 900 hallgatója van nyelvkurzusainak. A mosavákban 23 ilyen tanfolyam működik. Mindegyik teljesen ingyen áll az érdeklődők rendelkezésére. Összesen 7500-an tanulnak bennük. A nyelvtanfolyamok nem érik azonban be a hébernyelv tanításával, hanem a zsidóság alapvető ismereteit is közvetítik. E végből külön propaganda-eseményeket, művészeti előadásokat is rendeznek. A tanfolyamokon 86 tanító működik. A tulajdonképpeni névnevelést a jisiv kulturális életének kitűnőségei vállalták. Városról-városra, mosaváról-mosavára járnak és előadásokat tartanak a zsidó kultúráról, történelemről, Palesztináról. A kulturfillérekből szubvenciókra is telik: a Népházak, népegyetemek, az Oneg Szabbát egyesületek kapnak belőle. Három könyvet is kiadott a kulturfillér akció: Bergmann tanár filozófiai eszméket népszerűsítő művét, Jellin professzornak könyvét a spanyol-zsidó kor költészetéről és Dov Esból természetrajzát. Az ortodox zsidóság is bekapcsolódott az akcióba. A Mizrahi és a Poél hamizrahi közreműködésével, Abraham Chén rabbi és Lipschütz docens ve-

zetése alatt „Merkáz letarbut datit“ létesült a kulturfillér akció kebelében. A zene, a képzőművészet, az ifjúság nevelése szintén tárgyai a kultur-akciónak. Tiberiásban sikerült a gyermekeket egyszálalig kimenteni a misszió iskoláiból. Jeruzsálemben egyelőre 500 gyermek kap oktatást a kultur-akciótól, amely most teljes erejével nekifeküdt, hogy az óváros elhagyott gyermekeit megmentsse... És ez az egész akció még nincsen egyenes! És az egész pénze fillérekből tevődik össze!

Dizengoff 79. születésnapján grafikai és szobrászati kiállítás nyílt a telavivi múzeumban, amely a város első polgármesterének alapítványa. A legsikeresebb kiállítót 100-100 fonttal jutalmazza a város, illetve a Jewish Agency. A kiállítók száma 140.

A Rotary-szervezet egyiptomi és palesztinai tagjai Jeruzsálemben összejövetelt tartottak. Svéd nemzetiségű elnök nyitotta meg a gyűlést. Az egyik kerületi kormányzó volt az első szónoka, a belga konzul a második, az egyiptomi mezőgazdasági miniszter a harmadik. Résztvevők angolok, arabok és zsidók voltak. Palesztinában Jaffában és Tel-Avivban, Haifában és Jeruzsálemben működnek Rotary-fiókok. A múlt évben Kisch ezredest választották meg országos kormányzóknak. A zsidó tagok a legkülönbözőbb csoportokhoz tartoznak. Akad agudista is köztük, aki az anglikánus püspökkel egy korban dolgozik a népek testvéri együttműködésért, aminek kivívása a Rotariánusok egyik legfontosabb célja.

Felix von Weingartner, a világhírű dirigens, a zsidó filharmonikusok meghívására Palesztinába érkezett. A bécsi udvari opera, Berlin, München, London, Párizs és Buenos Ayres után a jisiv előtt fogja Beethoven, Schubertet interpretálni. Az osztrákból lett svájci állampolgár Wein-gartnernek palesztinai szereplése ünne-

tésszámba megy. Akárcsak a Toscanini ismételt dirigálása. Tüntetésszámba a zsidóság és Palesztina mellett.

A zsidó repülők motornélküli repülőversenyt rendeztek a Kármel hegyén. Mind az öt zsidó repülőklub részt vett benne. Az egyik versenyző, Meir Sztul a neve, új palesztinai rekordot állított fel: 6 óra 10 percig tartózkodott a levegőben. A tavalyi rekord — a Rapaporté — 5 óra 16 perces tartamu volt. A közvéleményt a sportszem pontjain túl katonai szempontból is erősen érdekli a zsidó repülők tevékenysége.

A Purim meglepően csendes volt az idén Palesztinaszerte. Csak egészen kevesen akadtak, akik tultették magukat a Váád haleumi bál-talán és a nyomott hangulat ellenére is, „csakazértis“, zsidóul: dáfke, mulatni próbáltak. Az egyik bálozóról a következő elrettentő történetet tudja a fáma: A táncoló hölgy ócska újságot pillant meg a bár asztalán. Önkéntelenül belenéz és... a lengyelországi áldozatok névsorában felfedezi az apja nevét. Elájult persze és miután ájulásának oka kitudódott, a bálozó nép szana-széjjei szóródott. Hiszen nem volt köztük, akinek ne lenne közeli atyafia a lengyel területen.

Jeruzsálemben, ősi erődítés lévén, nem az általános első napra, hanem a második napra esik a Purim. Amikor Tel-Avivban a megülett harsongások, Jeruzsálemben még egyszerű köznapi van. Amikor Tel-Avivban már a mulatozás fáradaimait kezdik kiheverni, Jeruzsálem nyakig benne van a vigágban. Azoknak, akik Salom ben Chorinnal az élükön, elvi ellenfelei a megülett és vele Purim ünnepeket, most azt ajánlgatják, hogy Ádár 15. napján ránduljanak ki Jeruzsálemből és megszábadulnak az ünneptől. Nem kell messzire fáradniok; elég, ha néhány kilométert utaznak, például Kirjat Anavimba ruccannak ki. Így azután megismétlődik velük az egyszerű „rebbe“ esete, aki — amint a krónikás adoma meséli — csodát tett szombaton gördülő kocsiával. Sabbat volt jobb ra és sabbat volt balra a kocsiól, de a kocsiiban magában... szimpla hétköznapi. (B. Y.)

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Pozsonyi lakodalom minden este

A közönség és a sajtó egyöntetű véleménye az volt a premier estéjén, hogy ilyen gyönyörű operett nem volt az utolsó évtizedben és ezt a véleményt mindenben igazolja az a hatalmas siker, amely a Pozsonyi lakodalom minden előadását kíséri. Színi nem akaró tetszésnyilvánítások, harsogó kacagá-

sok sokszor percekre megszakítják az előadást és a felvonásvegeken a közönség zajos tapsokkal hívja a szereplőket a lámpák elé. A Pozsonyi lakodalom urálja tehát a műsort és az elővételeiből itélve a most következő előadásokat is zsufolt házak fogják végignézni.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Péntek fél 9: Pozsonyi lakodalom.
Szombat d. u. 5: Bombaüzlet. (Olcso helyárrakkal.)
Szombat este 9: Pozsonyi lakodalom.
Vasárnap d. u. 3: Három a kislány. (Olcso helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 6: Handabanda.
Vasárnap este 9: Pozsonyi lakodalom.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

A csapda. Egy igazi nagy francia világfilm. Minden jelenete remek, szenzációs, szelletes, ötletes és izgalmas. Bűnügyi film. Főszereplők: M. Chevalier, Erich v. Stroheim, Marie Déa és Pierre Renoir. A film előtt: Uj Paramount világhírű, rendkívüli eseményekkel.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Stan és Bran, mint repülők. A világhírű komikusok rendkívül mulatságos filmje, mely a vígjátékok első díját nyerte. Műsoron kívül a legújabb Fox világhírű és O. N. C. román journal.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Minden idők legszebb operettpremierje: Mosolygó Bécs (Operabál). A régi Bécs lüktető élete, sok dal, tánc, jókedv, hangulat. Rendezte: Bolváry Géza. Főszerepekben: Hans Moser, Theo Lingén, He'i Finkezzeller, Paul Hörbiger. Előtte a legújabb híradó.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! I. A biboruhás asszony. Bette Davis és Henry Fonda mélyen megrendítő filmje. 2. Dalolj a szerelemről. Végig zenés-táncos vígjáték. Főszerepekben: James Hilton, Patricia Ellis. Műsoron kívül a legújabb U.F.A. híradó. Helyárok: Páholy 29, zártszék 26, első hat sor 19 lej.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csak 3 napig: I. Az örök titok. Fedák Sári, Földényi, Harsányi vezető színészek érdekes meséjű filmje. II. A Maginot-vonal. Egyetlen eredeti felvételekkel készült film a francia hadsereg védelmi csodáról és a francia hadsereg tökéletességéről. III. Háborus Paramount híradó.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor szenzációs dupla műsor: 1. Perry főhadnagy titokzatos küldetése. Izgalmas kémdráma. Fősz.: Robert Taylor, Barbara Stanwick és Victor McLagen. 2. Csintalan asszonyok. Az évad legnagyobb francia filmslágere. Fősz.: Jean Murat és Francoise Rosay. III. Journal.

Következő műsorunk: 1. Tura, a dzsungel királynője. 2. Utolsó madridi express.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE, HIRDESSEN AZ UJ KELET-BEN!

Viszket a bőre? Össze van csipve?

A Cadum kenőcs eléggé nem becsülhető jótétemény azok ezrei számára, akik évek óta bőrbetegségekben szenvednek. Ezen csodás szer használatával megszabadja nyugodt álmát azoknak, akiket e betegségek kínoztak. Azonnal megszünteti a viszketést, a bőr minden irritációját vagy gyulladását enyhíti és gyógyítja. Számos fájdalomnak veszi elejét, ha idejében használ Cadum kenőcsöt kiütés, pattanás, viszketőség, rüh, horzsolás, aranyér, csalánkiütés, sebek és égési sebek gyógyítására. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

APRÓ HIRJETÉSEK

„BRISTOL“ orth. kóser étterem-bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. Kitűnő konyha, bent étkezésre és kihordásra. Prima sel peszachi italok. Egyetlen étterem, mely a rabbinátus felügyelete alatt áll.

Fűszerüzletberendezés eladó. C. Motilor 94. Rafael.

A ZsNSz olvasóköre szeder estét tart. Előjegyzéseket elfogad egész únnepre Falk Imre, Cluj, I. Maniu 2. szám. Telefon: 35-40.

Sport gyermekkocsi eladó. Motilor 94. Rafael.

Elegánsan butorozott különbejárta szoba fürdőszobahasználattal hölgy részére kiadó. Cim a kiadóban.

Izletes, jó kóser peszachi koszt kapható jutányosan kihordásra a dr Lengyel szanatórium kóser konyhájában. Str. Gojdu 1. sz. Vezető: Mandulané.

Kiadó május 1-re 3 nagy szoba részben uccai irodának, orvosi rendelőnek, vagy más hasonló célra. „Naionala“, Regina Maria 6.

ISMERI az örökéletű vert csipke függőnyt? TUDJA, hogy minden kívánt méretheben készül? LATTÁ már dus választéku mintaterminket? Jöjjön! Lászon! Győzdőjön meg! Kizárólag DER-BESC függönykelezészetben. Reg Ferdinand 11. Félemeleten.

Deutsches Kindermädchen zu 5-jährigen Buben für Nachmittag gesucht. Barza Büro.

Munkaszerető, jól fizni tudó mindenes 2 személyes háztartáshoz felvétetik. Réger Fülöp Cluj, P. Mihai Viteazul 7. (Textiltüzet).

Sel peszach fajborokkal az idén is konvenciálórban a közönség rendelkezésére állók, úgy mint évekkkel ezelőtt. Léb Simon, Gh. Bariju 14.

Vezérképviselést az egész országra, vagy megyére megfelelő tőkével kerestetik. „Komoly ajánlat“ jellegre az Uj Kelet fiókkiadóhivatala Satumare, Teofil Dragos 14 továbbít.

Kóser sel peszach „Bixadi“ gyógyvíz a negresti főrabbinátus felügyelete mellett. Egyetemi tanárok által ajánlva. Biztos hatásu. Fogyasztása enyhén, biztosan és kellemesen hat.

Idős uriaszony szolid lakótársnót keres csinosan berendezett lakásába. Cim: N. Iorga 3, ajtó 34. Érdeklődni 1-3 között.

Középkori zsidónő, jól főz, kis háztartásba menne havi 500 lejért. Cim a kiadóban.

Finomkivitelű butorok: ebédlő, háló, kombinált berendezések, recamié, fotelek a legmodernebb stílusban eladók. Műasztalos, Str. David 3.

Gyermekszerető, főzni tudó zsidó asszonyt azonnalra felveszünk. Cim a kiadóban. Elsőrendű munkaerő borkezelői vagy borcsetgyári kezelői állást keres, kádármunka elvégzésével, komplett saját kádárszerszámmal. Firhauser Francisc Tileagd, jud. Bihor.

KONKURS

Die Talmud Thora Kluli Szeferd Cluj sucht für den kommenden Sommersemester zwei tüchtige, junge, gottesfürchtige Melamidim für Chümes-Rasi und Chümes-Rasi-Gemore Unterricht. Gehalt laut Übereinkommen. Spesen werden nur den Berufenen vergütet. Offerte nebs Angabe des Familien zustandes und der bisherigen Tätigkeite sind zu richten spetenstens bis „Chol hamoed Pesach“ auf die adresse: Martin Marmorstein Cluj, Piața Mihai Viteazul 37.

19. dárúság, m, ujsá, gazdasági, termelők, vásáro, nt a la, en más, esik. Az, A keres, et min, setekben, rteszi, kockáz, A ke, zszáint, lag, ezt, at köz, dő Tár, közgyü, etőjében, en a ke, ették az, ségeiket, minden, keskedők, farsulati, edők ki, Az ár, alapján, blás tör, hanem, mezik a, delkezé, telmentő, kereske, ketek a, ette he, emléké, szterhez, együtt, leinökké, Várad, nyolita, átirab, mot az, zállitása, a tan, ása sok, tettel a, mifán, ségi fok, t lavet, ugyan, a gyilat, az árkü, tben, ha, a kivitt, tlyent a, Márka, 446, ra 22.50, belgas, ATALOS, 5-216.95, 873.13, 874.16, 895.88, 115.20, 48.75, 36.42, 52.08, 76.80, 32.50, 24.29, 24-3.31, 49-50, 25-9.50, 50-27, 68-4.77, 68-4.77, 92-1, 98-3.05, VATAL, 973.50, 974.50, 997.80, 241.90, 5.50, 54.25, 40.70, 57.35, 128.40, 53, 192, 1023, 1079, amai: 1950, 1950

UJ KELET Legújabb hírek

Chamberlain nyilatkozata a dél-keleteurópai diplomaták tanácskozásairól

London, április 18. (Rador). Egy interpellációra válaszolva Chamberlain az alsóházban a következő nyilatkozatot tette: — A délkeleteurópai államokban akreditált angol diplomatákkal folytatott megbeszélések kifejezésre juttatták azt az élénk érdeklődést, amelyet az angol kormány ezen országok iránt tanúsít. A megbeszélések cél-

ja összhangban állott a kormány által leszögeztet politikával, amelynek célja balkáni és dunai országok békéjének és biztonságának fenntartása. Ezen országok egyikének sincs oka félni attól, hogy a szövetségesek valaha is fenyegetnének függetlenségüket vagy biztonságukat.

Mihalache Maniuhoz intézett levelében indokolja meg elhatározását

A volt nemzeti parasztpárti elnök hangsúlyozza, hogy következetes marad elveivel

Bucuresti, április 18. Tegnap röviden jelentették, hogy Ion Mihalache az Uralkodó királyi tanácsossá nevezte ki. Mihalache, az új királyi tanácsos népszerű alakja a román politikai életnek. A háború befejezése óta állandóan tagja a parlamentnek és többször volt miniszter. Így betöltötte a földművelésügyi és belügyminiszteri tisztségeket. Mindig a parasztréteg érdekeit képviselte s azt az eszmét vallotta, hogy a román parasztságnak megfelelő gazdasági és szociális színvonalra kell jutnia. Ő maga valósította meg ennek a gondolatnak a jegyében a topoloveni mintafalvat. Mihalache alapította meg és irányította a regáti parasztpártot, majd később elnöke volt a nemzeti parasztpártnak. Mihalache egyébként a Mihail Viteazul-rend lovagja.

Mihalache királyi tanácsossá való kinevezése a belpolitikai életnek igen érdekes és nagyjelentőségű eseménye.

Bucuresti, április 18. (Rador.) Ion Mihalache kedden Mihail Popovici kíséretében meglátogatta Clujon Maniu Gyulát.

Mihalache kifejtette ezalkalommal Maniu előtt az okokat, amelyek őt arra készítik, hogy elfogadja a királyi tanácsosi méltóságot. A megbeszélés után Mihalache

kedden este visszautazott a fővárosba. A Kolozsváron folytatott megbeszélés szellemének kihangsúlyozása érdekében Mihalache csütörtökön a fővárosból a következő levelet intézte Maniuhoz:

„Mélyen tisztelt Maniu ur!

Hogy a nyilvánosság előtt is tisztáshassam azt, ami tisztázódott közöttünk április 16-i megbeszélésünk során, ezúttal is le akarom szögezni a következőket:

Királyi tanácsossá való kinevezésem, amivel az Uralkodó megtisztelt, változatlanul őrizi meg eddig tanúsított és ismeri magatartásomat —

ugy a mély tiszteletemet és hódolatomat illetően a királyi öfelsége iránt, akinek rendelkezésére fogok állani, őszintén megmondván véleményemet, mint a következőkre vonatkozóan:

A tényleges helyzet megítélése, az érzések és az ideológia, amelyet kora fiatalságom óta követek, és a közös hiten lévő barátokkal való kapcsolataim.

Fogadja ezalkalommal is tiszteletemet és önnel szembeni megkülönböztetett érzelmeim kifejezését.

Ion Mihalache.”

Cordell Hull válaszolt Arita japán külügy-miniszternek Holland-India ügyében

Hollandia nem fogadja el egyik nagyhatalom védelmét sem

London, április 18. (Rador). Hollandia washingtoni követe, Sumner Wellesel folytatott megbeszélése után, az újságíróknak kijelentette, hogy módjában áll kijelenteni, miszerint a holland kormány semmiféle előzetes védelmet nem fogad el az ország egyik részére sem, bármelyik volna is az a nemzet, mely ilyen indítványt tenne. A holland követ hozzátette még, hogy ezt az elhatározást közölte Sumner Wellesel, az Egyesült Államok helyettes külügyi államtitkárával.

Washington, április 18. (Rador). Hull külügyi államtitkár nyilatkozatot tett, melyben arra kért minden nemzetet, különösen Japánt, hogy bármi is történjék, tartsák tiszteltben Hollandia jelenlegi helyzetét. Hull felhívta az egész emberiség figyelmét arra, hogy Hollandia helyzetének módosítása veszélyeztetné „a béke és biztonság szilárdságának ügyét nemcsak Holland-Indiában, hanem az egész Csendes óceánon”. Két dokumentummal bizonyította kijelentésének alaposságát. Ez a két dokumentum a következők:

1. Az Egyesült Államok és Japán között 1908 november 30-án történt jegyzékváltása, melyben mindkét fél kijelentette, hogy politikájuk a Csendes óceán vidékén fennálló status quo fenntartásában áll.

2. A brit birodalom, Franciaország és Japán, az 1921 december 13-án létrejött szerződés aláírói között váltott jegyzékek, a csendesóceáni birtokokra és dominumokra vonatkozólag, amelyeket 1932 február 4-én juttattak el a holland kormányhoz.

Hull hangoztatta a nemzetek közötti békés kapcsolatok elvét, kérve az erőszzék politikájának mellőzését, ami „az Egyesült Államok kormányának és bizonyára valamennyi békevágó nemzetnek a reménye”.

Az amerikai külügyi államtitkár végül kifejezte azon reményét, hogy minden kormány magatartása és politikája ezekre az elvekre fog támaszkodni és ezeket mindenütt alkalmazni fogják, ugy a Csendes óceán övezetében, mint az egész világon.

Washington, április 18. (Rador). Arita japán külügyminiszternek a sajtó számára adott nyilatkozatát a washingtoni japán nagykövet útján közölték a külügyi hivattal. Cordell Hull külügyi államtitkár nyilatkozatát, melyben Arita kijelentéseire válaszolt, az Egyesült Államok tokiói nagykövete fogja közölni a japán külügyminisztériummal. Arita és Hull kijelentései Holland-India helyzetére vonatkoznak, arra az esetre, ha Hollandia beleszól a háborúba.

Öfelsége királyi tanácsossá nevezte ki Victor Antonescu volt párizsi követet

A királyi udvar marsalljának 18-ik számú közleménye

BUCURESTI, április 18. (Rador). 18-ik számú közlemény: A királyi udvar marsallja közli, hogy Öfelsége kihallgatáson fogadta dr. Bidanut, Iles Gârneafut, Corneliu Georgescut, dr. V. Noveanut, dr. Rudeanut és Seicarescu professzort.

Ugyancsak a királyi udvar marsallja közli, hogy Victor Antonescu volt pénzügyminisztert és Románia volt párizsi követét Öfelsége királyi tanácsossá nevezte ki.

Tengeri csata Anglia északnyugati partjai közelében

Német csapatösszevonások a birodalom keleti határán

London, április 18. (Rador). Anglia egyik északnyugati parti városának több lakosát szerdán késő este a tenger felől hallatszó ágyulövések riasztották fel. Az emberek a tengerpartra rohantak, hogy szemtanúi lehessenek a sötétben folyó tengeri csatának. Először egy repülőgép zúgását hallották, majd több, a tenger felől hallatszó távolodó ágyulövést. Később újabb erős dörgés hallatszott, a vadászrepülőgépek pedig nagy sebességgel utrakeltek. A vadászrepülőgépek gépfegyvertüze bizonyította, hogy az angol légierő érintkezésbe került az ellenséggel. Az ágyudörgés, megszakításokkal, éjfélig tartott. Részletek egyelőre hiányoznak.

Párizs, április 18. (Rador). A katonai helyzetet kommentálva, a Havas újságosság rámutat arra, hogy francia katonai körökben fenntartással fogadják a német birodalom keleti határán eszközölt német csapatösszevonásokról szóló híreket, amelyek egymásnak ellentmondanak. Egyesek szerint huszezer embert, mások szerint 24 hadosztályt vontak volna össze a németek. Azokat a hi-

reket, amelyek szerint jelentős csapattek voltának Cseh- és Morvaországban, valamint Szlovákiában, megbízható helyről ugyancsak megcáfolták.

A nyugati arcvonalon egy német beszivárgási kísérlettől eltekintve, amelyet könnyen visszavertek, a nap nyugodtan telt el. Franciaország keleti és északi részén néhány „készséges” repülőgép jelenlétét állapították meg.

London, április 18. (Rador). Illetékes angol hatóságok erősen cáfolják azt a német állítást, amely szerint április 9. és 15-ike között az angolok elvesztettek négy sorhajót, két harci cirkálót, két nehéz cirkálót, három torpedórombolót, hét tengeralattjárót, valamint hét szállítóhajót.

Az angol tengernagyi hivatal maga közli az elszennvedett veszteségeket. Ezek szerint a következő hajókat vesztették el: a Hardy, Hunter, Glooem, Gurkha torpedórombolókat, valamint a Thistle tengeralattjárót.

Cross angol háborus-gazdasági miniszter:

„Tudni akarjuk, hányadán állunk Olaszországgal”

Németország Svédország megtámadására készült?

London, április 18. (Rador). Cross angol háborus-gazdasági miniszter szerdán este beszédet mondott Sheffieldben és többek között a következőket mondotta:

— Nincs okunk annak feltételezésére, hogy Olaszország arra törekedne, hogy magatartását másként értelmezzük, mint a semlegesség álláspontját. Ha ez valóban így van, úgy Angliának joga van arra, hogy megfelelő magatartást követeljen Olaszországtól.

— Az utóbbi időben az olaszországi lapok olyan hangnemet ütöttek meg Angliával szemben, amelyet csak a legnagyobb jóakarat esetén lehet másnak, mint ellenségesnek minősíteni.

Ez a helyzet arra kényszerít, hogy vizsgálat tárgyává tegyük Olaszországnak velünk szemben való magatartását.

— Semmi vitás ügyünk nem merült fel Olaszországgal. Barátok akarunk maradni azonban olyan nép vagyunk, amely nyíltan szeret beszélni és cselekedni, ezért tudni akarjuk, hányadán állunk Olaszországgal.

A továbbiakban Cross kifejtette, hogy személyes meggyőződése szerint a jövő hónapban Németország valószínűleg meg fogja támadni Svédországot is.

— Hitler ugyanis nyugaton egy olyan acélfalal találja magát szemben — mondotta az angol miniszter — amelynek át-törését nem fogja megkísérelni. Valószínű, hogy újból gyenge semleges államok elnyelésére fog törekedni, hogy tartalékjaikat megszerezhesse és könnyebben meg-

támadhassa az angol hajókat. Semmi sem jelent Hitler számára nagyobb aggodalmat mint az angol birodalom hajóhadában rejlő hatalmas erő.

— A németek nem szerezhetik be vasércszükségletüket máshonnan, mint Svédországból. Ezenkívül Németország nem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy angol csapatok tartózkodnak Norvégiában. Ezért egyáltalán nem látszik értelmetlen feltevésnek az, hogy Németország meg fog próbálkozni Svédország megszállásával, azért, hogy birtokába kerítse a vasércbányákat.

— Svédországnak jól kell vigyázni, nehogy meglepetésszerű támadás érje. Teljes mértékben megértjük nehéz helyzetét. Készek vagyunk megtámadatása esetén minden uton-módon segítségére sietni, kérjük azonban, hogy tegye lehetővé ezt a segélynyújtást. A várakozás ideje alatt pedig tegyen meg minden előkészületet a támadás kivédésére.

Róma, április 18. (Rador.) A Havas-újságosság jelenti: A hivatalos lap szerdán, március 7-i keltezésű rendeletet közölt, mely bejelenti mindazoknak az 1931–35. korosztályhoz tartozó felmentetteknek és reformáltaknak kiképzési időre való behívását, akiket szolgálatra alkalmasnak találtak.

— AZ UJ KELET SZOMBATJA peszachi ünnepi mellékletként 16 oldal terjedelemben kedden reggel jelenik meg.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-80.